

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 14.9.2022
COM(2022) 453 final

2022/0269 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted liidu turul

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Rahvusvaheline kogukond on seadnud sihiks kaotada sunniviisiline töö aastaks 2030 (ÜRO kestliku arengu eesmärk 8.7)¹. Paraku on selle kasutamine endiselt laialt levinud. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) hinnangul teeb maailmas sunniviisilist tööd 27,6 miljonit inimest².

Kooskõlas ELi aluslepingutega edendab EL kõikjal maailmas inimõiguste, sh töötaja õiguste kaitset, näiteks osana võetud kohustusest edendada inimväärsel tööl. Seetõttu on ELi inimõiguste tegevuskava prioriteetide hulgas sunniviisilise töö lõpetamine ja äriühingute kestlikkusalaalse hoolsuskohustuse standardite soodustamine.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on tulemuslikult keelata sunniviisilise töö, sh laste sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete laskmine ELi turule, ELi turul kättesaadavaks tegemine ja eksport EList. Keeld hõlmab kohapeal toodetud ja imporditud tooteid. Ettepanek tugineb rahvusvahelistele standarditele ning täiendab kehtivaid horisontaalseid ja valdkondlikke ELi algatusi, eelkõige äriühingute kestlikkusalaalse hoolsuskohustust ja kestlikkusaruandluse kohustust, ning sellega kehtestatakse keeld, mida toetab kindel ja riskipõhine jõustamisraamistik.

Algatuse kuulutas esimesena välja president von der Leyen oma 15. septembri 2021. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus³. Käesoleva ettepaneku üldised elemendid on sätestatud komisjoni 23. veebruari 2022. aasta teatises, milles käsitletakse inimväärsel tööl kogu maailmas,⁴ ja komisjoni ettepanekus direktiivi kohta, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalaalse hoolsuskohustust⁵.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Nii teatises, milles käsitletakse inimväärsel tööl kogu maailmas, kui ka komisjoni ettepanekus direktiivi kohta, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalaalse hoolsuskohustust, anti teada, et komisjon valmistab ette uut seadusandlikku algatust, millega keelatakse põhimõtteliselt sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete laskmine ELi turule ja ELi turul kättesaadavaks tegemine.

Sunniviisilise töö mõju käsitletakse kavandatud direktiivis, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalaalse hoolsuskohustust. Täpsemalt on sunniviisiline töö loetletud kavandatud direktiivi lisas ühena asjakohastes rahvusvahelistes lepingutes (näiteks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonis nr 29 sunniviisilise töö kohta, sunniviisilise töö

¹ <https://www.unodc.org/roseap/en/sustainable-development-goals.html>.

² 2021. aasta kaasaegse orjanduse üleilmsed hinnangud, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---ipec/documents/publication/wcms_854733.pdf.

³ [Euroopa Liidu olukord 2021 | Euroopa Komisjon \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/eap/press/2021/04/20210421_eu_council_concludes_eu_agreement_on_the_elimination_of_forced_labour_en.pdf).

⁴ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, milles käsitletakse inimväärsel tööl kogu maailmas üleilmseks õiglaseks üleminekuks ja kestlikuks taastumiseks, COM\(2022\) 66 final, 23.2.2022.](https://european-council.europa.eu/media/eap/press/2022/02/20220223_commission_proposal_for_a_directive_on_the_elimination_of_forced_labour_en.pdf)

⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalaalse hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM(2022) 71 final, 23.2.2022).

konventsiooni 2014. aasta protokollis ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonis nr 105 sunniviisilise töö kaotamise kohta) sisalduvate õiguste ja keeldude rikkumistest.

Komisjoni ettepanek äriühingute kestlikkusalas hoolsuskohustuse direktiivi kohta käsitleb äriühingute käitumist ja hoolsuskohustuste protsesse selle kohaldamisalasse kuuluvate äriühingute puhul ning selles ei ole sätestatud meetmeid, mis on konkreetselt suunatud sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete ELi turule laskmise ja ELi turul kättesaadavaks tegemise tõkestamiseks. Ettepanek keskendub äriühinguõiguses ja äriühingute üldjuhtimises sellise süsteemi loomisele, mis võimaldab tõkestada inimõiguste ja keskkonnaalaseid rikkumisi äriühingute endi ja nende tütarettevõtjate tegevuses ning nende väärtusahelates. Äriühingud peavad koos oma äripartneritega kõrvaldama rikkumised oma väärtusahelates. Suhete katkestamine on viimane võimalus, kui kahjulikku mõju ei ole võimalik leevendada. Kuigi ettepanek sisaldab karistusi hoolsuskohustuse nõuete täitmata jätmise eest, ei nõuta sellega, et liikmesriigid või äriühingud keelaksid mis tahes toote turule laskmise ja turul kättesaadavaks tegemise.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta⁶ artikli 5 lõikega 2 keelatakse sõnaselgelt sunniviisiline töö. See keeld on kindel osa kehtivatest ELi õigusaktidest ja edasistest seadusandlikest algatustest ning seda on võetud arvesse ka rahvusvahelistes ja Euroopa algatustes.

2021. aasta juulis avaldasid komisjon ja Euroopa välisteenistus suunised,⁷ et aidata ELi ettevõtjatel võtta sobilikke meetmeid sunniviisilise töö ohu ärahoidmiseks oma äritegevuse käigus ja tarneahelates, lähtudes rahvusvahelistest standarditest. Sellest dokumendist sai alus sunniviisilise töö valdkonda käsitlevatele õigusaktidele. Käesolev ettepanek on kooskõlas kõnealuses suunises märgitud lähenemisviisiga, mida võetakse arvesse ettevõtjate tegevuse käsitlemisel.

Sunniviisiline töö on tööalase ärakasutamise vorm, mis on karistatav direktiivi 2011/36/EL (milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset)⁸ alusel. Direktiiviga kehtestatakse samuti juriidiliste isikute vastutus ning haldus- ja kriminaalkaristused kõnealuses direktiivis osutatud ärakasutamise eest, kui see pandi toime mis tahes sellise isiku kasuks, kes on juriidilise isiku juures juhtival kohal, või kui rikkumine oli võimalik järelevalve või kontrolli puudumise tõttu. Käesolev ettepanek täiendab kõnealust direktiivi ja ei takista pädevatel asutustel, sh õiguskaitseasutustel võtta oma pädevusvaldkonnas meetmeid, mis on seotud väidetava või kindlaks tehtud inimkaubandusala rikkumisega sunniviisilise töö ja tööalase ärakasutamise valdkonnas.

Tööandjate karistuste direktiiviga⁹ keelatakse seadusliku aluseta riigis viibivate ELi-väliste riikide kodanike, sealhulgas inimkaubanduse ohvrite töölevõtmine. Käesolev ettepanek täiendab ka kõnealust direktiivi.

⁶ Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT C 326, 26.10.2012, lk 391).

⁷ [Hoolsuskohustuse suunised ELi ettevõtjatele sunniviisilise töö ohu ärahoidmiseks kogu äritegevuse käigus ja kõigis tarneahelates.](#)

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK (ELT L 101, 15.4.2011, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded (ELT L 168, 30.6.2009, lk 24).

Sunniviisilise töö jätkuv kasutamine näitab, et on vaja võtta täiendavaid meetmeid, sh toodete puhul, et vältida sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete turule laskmist ja turul kättesaadavaks tegemist.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi aastate 2020–2024 inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas¹⁰ on märgitud ELi ja liikmesriikide prioriteedina edendada sunniviisilise töö kaotamist ja vastutustundlikku äritegevust käsitlevate rahvusvaheliste standardite rakendamist, näiteks ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) suunised hargmaiste ettevõtete ja hoolsuskohustuse kohta¹¹. Käesolev ettepanek on kooskõlas selles tegevuskavas märgitud prioriteetidega. See täiendab samuti Euroopa Liidu lapse õiguste strateegiat,¹² millega EL võtab kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 32 kohustuse tagada nulltolerants lapstööjõu kasutamise vastu ning et seda ei kasutata ELi äriühingute tarneahelates.

Käesolev ettepanek ei mõjuta muude inimõiguslaste nõuete kohaldamist. See täiendab samuti ELi regulatiivset keskkonda, mis ei hõlma praegu sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete ELi turule laskmise ja ELi turul kättesaadavaks tegemise keeldu. Olemasolevate dialoogistruktuuride, näiteks kolmandate riikidega peetavate inimõigustealaste dialoogide või vajaduse korral sihtotstarbeliselt loodud konkreetsete struktuuride kaudu tehakse struktureeritud rahvusvahelist koostööd ELi-väliste riikide ametiasutustega. Kõrge esindaja tagab komisjoni asepresidendi ülesandeid täites komisjonis kooskõla välistegevuse eri valdkondadega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklitel 114 ja 207.

ELi toimimise lepingu artikli 114 kohaselt peavad Euroopa Parlament ja nõukogu võtma liikmesriikides nii õigus- kui ka haldusnormide ühtlustamiseks meetmeid, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine.

Määruse eesmärk on vältida takistusi kaupade vabale liikumisele ja kõrvaldada konkurentsimoonutused siseturul, mille võivad põhjustada erinevused riiklikes õigus- ja haldusnormides, mis käsitlevad sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete liidu turule laskmist ja liidu turul kättesaadavaks tegemist.

Pööratakse üha enam tähelepanu püsivale probleemile, mis seisneb sunniviisilise töö kasutamises, ja vajadusele vältida sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete kättesaadavaks tegemist. Mitu liikmesriikide parlamenti ja valitsust on teatanud vajadusest võtta vastu õigusaktid, et vältida sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete jõudmist nende turule. Seda arvesse võttes on selge oht, et liikmesriigid võivad võtta vastu riiklikke

¹⁰ https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_2020-2024.pdf

¹¹ Sektoripõhiste suuniste loetelu leiate aadressil <http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>.

¹² Komisjoni 24. märtsi 2021. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi lapse õiguste strateegia“ (COM(2021) 142 final).

õigusakte, millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete laskmine nende territooriumile ja seal kättesaadavaks tegemine. Need õigusaktid on tõenäoliselt erinevad. Kõnealused erinevused viivad tõenäoliselt meetmetest kõrvalehoidmiseni, mis mõjutaks kaupade liikumist siseturul. Sellest tuleneb, et liikmesriikide nende õigusaktide erinevused, mis käsitlevad sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete laskmist nende turule ja seal kättesaadavaks tegemist, võivad tekitada moonutusi siseturul ja põhjendamatuid tõkkeid kaupade liikumisvabadusele.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 kohaselt peab ühine kaubanduspoliitika rajanema ühtsetel põhimõtetel, näiteks ekspordipoliitika puhul. Kuna käesolev ettepanek mõjutab otseselt ja vahetult kaubandust sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete ekspordikeelu tõttu ning tõendatult sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete ELi turule laskmise keelu tõttu, peaks selle õiguslik alus olema ELi toimimise lepingu artikkel 207.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Käesoleva ettepaneku rakendamine, eelkõige uurimised ja otsused keelata sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted, kuuluvad liikmesriikide ametiasutuste pädevusalasse. Tollid tegutsevad peamiselt liikmesriikide pädevate asutuste tehtud otsuste põhjal ELi välispiiril, et teha kindlaks sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted ning peatada nende jõudmine ELi turule ja ELi turult väljaviimine. Kuid selles valdkonnas kehtestatud liikmesriikide õigusaktid ei ole üksinda tõenäoliselt piisavad ega tõhusad ja ettepaneku eesmäärke ei saa piisavalt saavutada ainult liikmesriikide tasandi õigusaktidega. ELi tasandi õigusaktid ja nõuete täitmise tagamise kooskõlastamine on vajalikud järgmistel põhjustel.

- ELi turu toimimise tagamiseks tuleb selles valdkonnas kehtestada ühissätted. Liikmesriikide õigusaktide erinevused võivad põhjustada moonutusi siseturul ja põhjendamatuid tõkkeid kaupade vabale liikumisele.
- Nõuete täitmise tagamiseks võetavad meetmed peavad olema kogu ELis ühtsed. Kui nõuete täitmise tagamine on teatavates ELi osades leebem, siis tekivad nõrgad piirkonnad, mis võib ohustada avalikku huvi ja tekitada ebaõiglasi kaubandustingimusi.
- Sunniviisilise tööga seotud riskidel äriühingute väärtusahelates on sageli piiriülene mõju, mis ulatub mitme ELi liikmesriigi ja ELi-välise riigini. See toob esile vajaduse kogu ELi hõlmava lähenemisviisi järele, mille abil tagatakse õiguskindlus ja võrdsed võimalused siseturul ning sellest väljaspool tegutsevatele äriühingutele.

Ettepanek on seega **vajalik**, et tagada **kindel ja ühtne nõuete täitmine** selles valdkonnas, vältida siseturu toimimise moonutusi, tagada selles kontekstis jätkuv avalike huvide kaitse ning võrdsed võimalused ELis ja sellest väljaspool asutatud äriühingutele.

- **Proportsionaalsus**

Kuna käesolev ettepanek käsitleb mis tahes liiki ja päritoluga tooteid, mis on valminud sunniviisilise töö tulemusena, kuuluvad selle kohaldamisalasse kõik neid tooteid ELi turule laskvad ja ELi turul kättesaadavaks tegevad ettevõtjad. Selleks et tagada tõhusalt nõuete täitmine, peavad pädevad asutused siiski keskenduma oma jõupingutustes valdkondadele, kus sunniviisilise töö kasutamise oht on kõige levinum ja kus mõju on tõenäoliselt kõige suurem. See tähendab, et tõenäoliselt keskendutakse ELi väärtusahela algetappides paiknevatele suurettevõtjatele (nt importijad, valmistajad, tootjad või toote tarnijad).

Ettepanekus on sätestatud ühised volitused kõikidele liikmesriikide pädevatele asutustele, mis peaks aitama tugevdada nõuete täitmise tagamist. Nõuete täitmise tagamise volitused on liikmesriikidel. Teatavatel liikmesriikidel võib tekkida vajadus kohandada oma riiklikke menetluslaseid õigusakte, et nende täitevasutused saaksid tulemuslikult kasutada oma volitusi piiriüleses kontekstis, teha koostööd ja tegeleda ELis nõuetele mittevastavate toodetega. Valitud ühtlustamise määr on vajalik, et pädevad asutused saaksid teha ladusalt koostööd ja tõendeid vahetada.

Ettepanekuga parandatakse nõuete täitmise tagamise alast koostööd ja sidusust, luues asjaomaste asutuste võrgustiku, põhjustamata liikmesriikide asutustele ebaproportsionaalset või liigset koormust. Seega ei lähe ettepanek eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Vahendi valik**

Nõuete tulemuslikuks täitmiseks ja järgimiseks peab vahend olema määrus. Direktiivi abil ei oleks võimalik eesmarke saavutada, kuna pärast direktiivi ülevõtmist võivad säilida jurisdiktsioonidevahelised erinevused, mis ohustab ühtlustatud nõuete täitmise tagamist.

Komisjon avaldab liikmesriikide täitevasutuste ja äriühingute toetamiseks suunised, milles on esitatud üldine ja taustteave ning nõuanded ettepaneku kohaldamise ja järgimise kohta.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Konsultatsioon hõlmas tagasisidekorje avaldamist, sihtkonsultatsiooni, muud teavitustegevust ja sihtotstarbelist tagasisidet. Konsultatsioonistrateegia eesmärk oli saada tagasisidet asjaomastelt sidusrühmadelt nii EList kui ka ELi-välistest riikidest. Peamised sidusrühmad, kellega konsulteeriti, olid järgmised:

- äriühingud (sh mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad,⁴¹ edaspidi „VKEd“), neid esindavad organisatsioonid ja muud ettevõtjad tarneahelates, kus võidakse kasutada sunniviisilist tööd;
- ametiühinguorganisatsioonid;
- ELi liikmesriigid ja ELi-välised riigid;
- rahvusvahelised organisatsioonid (eelkõige ILO ja OECD);
- kodanikuühiskonna/valitsusvälised organisatsioonid.

Sihtkonsultatsioon toimus 19. maist 2022 kuni 23. juunini 2022. Konsultatsiooni käigus kasutati teavet, mille esitasid asjaomased liikmesriikide ametiasutused ja sidusrühmad olemasolevate platvormide ja võrgustike kohtumistel. Kavandatud algatust tutvustati 14 kõnealusel kohtumisel, sh Euroopa Liidu toodete nõuetele vastavuse võrgustikus, kaubanduse peadirektoraadi kodanikuühiskonna dialoogil, komisjoni kaubanduse ja kestliku arengu eksperdirühmas ning aruteludel Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonidega. Sihtkonsultatsioonil osalesid liikmesriikide esindajad ja rohkem kui 450 muud sidusrühma.

Üldiselt olid kõik sidusrühmad nõus, et sunniviisiline töö on keerukas probleem ning sellega on vaja tegeleda ja see kaotada. Mõned neist olid siiski seisukohal, et ELis tuleks selleks kasutada liikmesriikide kriminaalõigusakte. Nii liikmesriikide esindajad kui ka muud

sidusrühmad rõhutasid, et kavandatav ELi õigusakt peab olema kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni nõuetega ning põhinema rahvusvahelistel standarditel, näiteks ILO sunniviisilise töö määratlusel. Kõik sidusrühmad pidasid problemaatiliseks asjaomase mõjuhinna puudumist.

Enamik sidusrühmadest rõhutas samuti, et uus õigusakt peaks olema kooskõlas ja seotud ettepanekuga direktiivi kohta, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust, aga ei tohiks selle sätteid korrata, eelkõige mõlema õigusakti rakendamise ja nõuete täitmise tagamise puhul.

Mitme sidusrühma sõnul tuleks suuremat tähtsust omistada proportsionaalsusele ja nad märkisid, et tuleb vältida täiendava koormuse tekitamist äriühingutele, eelkõige VKEdele. Sidusrühmad soovisid ka suuniseid, eelkõige selleks, et neil oleks lihtsam riske kindlaks teha. Mõned sidusrühmad tõstasid küsimuse, kuidas vältida erinevusi uue õigusakti rakendamisel eri liikmesriikides.

Ettepaneku tagasisidekorje avaldati¹³ parema õigusloome portaalis (tuntud nime all „Avaldage arvamust!“), et sidusrühmad saaksid esitada märkusi meetmete võtmise vajaduse ja kavandatud algatuse kohta ning teavet täiendavate küsimuste kohta, mida tuleks selle poliitikavaldkonna väljatöötamisel arvesse võtta. Sihtrühm koosnes ekspertidest ja huvitatud isikute esindajatest, näiteks ettevõtjate ühendused, importijad, valmistajad, tarbijad, valitsusvälised organisatsioonid, ametiühingud, jaemüüjad ja riiklikud esindajad, sealhulgas asjaomaste normide täitmise tagamise eest vastutavad riiklikud ametiasutused.

Üldsus sai esitada tagasisidekorje jaoks märkusi ja teavet 23. maist 2022 kuni 20. juunini 2022. Kokku laekus 107 vastust, millest 76 sisaldas lisateavet või seisukohavõttu.

Tagasisidekorjele vastasid peamiselt ettevõtjate ühendused (33 %), valitsusväliste organisatsioonide esindajad (31 %) ning äriühingud/äriorganisatsioonid (15 %), millele järgnesid ametiühingud, kodanikud, avaliku sektori asutused ning haridus- ja teadusasutused.

Tagasisidet esitasid sidusrühmad 22 riigist viiest maailmajaost. Suurim osa vastustest laekus Belgias (33 – see hõlmab ka neid, kes andsid tagasisidet Belgia esinduse kaudu), Saksamaal (19) ja Ameerika Ühendriikides (12) asuvatelt sidusrühmadelt.

Õigusakti kohaldamisala puhul tekitas kõige rohkem küsimusi see, kas kohaldamisala peaks piirduma iga konkreetse saadetise eraldi käsitlemisega või võimaldama põhjalikumalt kontrollida konkreetseid tooteid, tööstussektoreid, tootmisobjekte, piirkondi ja riike.

Sidusrühmad olid üldiselt nõus ILO sunniviisilise töö määratluse kasutamisega, nagu see on kehtestatud 1930. aasta sunniviisilise töö konventsioonis (nr 29) ning ILO 11 sunniviisilise töö näitaja¹⁴ kasutamisega. Sidusrühmad osutasid samuti sageli OECD suunistele hargmaistele ettevõtetele, OECD hoolsuskohustuse suunistele vastutustundliku ettevõtluse kohta ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetele. Nad märkisid sageli, et nad juba järgivad kõnealuseid suuniseid, ning palusid, et ettepanek oleks nendega kooskõlas.

¹³ Selliste toodete või saaduste tulemuslik keelustamine, mille tootmisel, kaevandamisel või korjamisel on kasutatud sunniviisilist tööd (europa.eu)

¹⁴ https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_203832/lang--en/index.htm

Oldi eriarvamusel selle asjus, milliseid tõendeid oleks vaja, et ametiasutused saaksid saadetise sissetoomise kohas kinni pidada. Kodanikuühiskonna sidusrühmad väljendasid soovi ümberlükatava eelduse jaoks sunniviisilise töö märkimisväärse esinemissagedusega konkreetsete toodete, tööstussektorite, tootmisobjektide, piirkondade ja riikide puhul. Riiklikel ametiasutustel tuleks samuti lubada algetada uurimisi juhul, kui neil on põhjust mõistlikult kahelda, et tooted sisaldavad väärtusahelas sunniviisilise töö tulemusena valminud elemente. Lisaks sellele tuleks võtta kasutusele kaebuste esitamise mehhanism, et kodanikuühiskond ja ametiühingud saaksid esitada uurimise jaoks kaebusi. Erasektor eelistaks riigist ja tootest sõltumatut lähenemisviisi, mille puhul uurimised algetataks mõistliku kahtluse alusel. Samuti esitati erinevat tagasisidet tõendamiskoormise kohta, nimelt kas importija peaks tõendama, et tema imporditud toodete valmistamisel ei ole kasutatud sunniviisilist tööd, või kas toll peaks tõendama, et uuritud saadetise tootmisprotsessis on kasutatud sunniviisilist tööd. Enamik sidusrühmadest oli igal juhul nõus, et prognoositavuse ja ühtsuse tagamiseks tuleks kehtestada konkreetset protsessid ja uurimismõõdud.

Nõuete täitmise tagamise puhul oli enamik sidusrühmadest nõus, et kõigile liikmesriikidele tuleks kehtestada samad nõuded ning et tuleks vältida killustatuse ohtu. Seetõttu on vaja esitada riiklikele täitevasutustele selged suunised ja tagada neile ressursid, mida neil on vaja kavandatud määruse tulemuslikuks järelevalveks ja täitmise tagamiseks (sh väljaõppeks ja riiklikele ametiasutustele piisavate töötajate tagamiseks), ning ELil peab olema koordineeriv roll.

Erasektorist vastajad märkisid sageli kooskõla kehtivate ELi ja riiklike õigusaktidega, et äriühingud ei peaks sama tööd mitu korda tegema ja et vältida bürokraatiat. Muud vastanud käsitlevad seda algetust pigem muude õigusnormide lünkade kõrvaldamisena, näiteks et katta VKEde väljaarvamine kavandatud äriühingute kestlikkuselase hooldsuskohustuse direktiivi kohaldamisalast.

VKEde asjus oldi samuti eri seisukohtadel. Kodanikuühiskonna esindajad rõhutasid, et VKEsid ei tohiks kohaldamisalast välja arvata ja nõudeid ei tohiks nende jaoks kohandada, nagu seda tehti kavandatud äriühingute kestlikkuselase hooldsuskohustuse direktiivi puhul. Kuna enamik ELi äriühingutest on VKEd, on väga oluline nad täielikult kaasata, et õigusaktil oleks sisuline mõju. Teisest küljest pooldas märkimisväärne osa ettevõtjate ühenduste või äriühingute/äriorganisatsioonide esindajatest VKEde erikohtlemist, kas esitades neile üksikasjalikud suunised, kohandades nende jaoks sätteid või arvates nad isegi õigusakti kohaldamisalast välja. Selle toetuseks esitatud peamine argument oli, et väiksematel äriühingutel on vähem ressursse põhjalikuks hooldsuskohustuse täitmiseks ja vähem turujõudu, et mõjutada tarnijaid võtma täiendavaid meetmeid või andma juurdepääsu oma tootmisobjektidele või võimaldama oma töötajatega kontakteeruda.

Uues ettepanekus tuleks sätestada, et tooteid, mille puhul on tehtud kindlaks, et need on valminud sunniviisilise töö tulemusena, ei keelata ainult ELi turul, vaid neid ei ole samuti võimalik suunata ümber riikidesse, kus ei ole keeldu kehtestatud või millel puudub uurimise või nõuete täitmise tagamise võimekus. Seega on määrava tähtsusega suurendada koostööd ametiasutustega ELi-välistes riikides, et keelata nende toodete laskmine ELi ühtsele turule, mille laskmine kõnealuste riikide turule on keelatud, ja vastupidi.

Saadud tagasisides rõhutati ka andmebaasist saadavat lisaväärtust. Sidusrühmad soovitasid, et avaliku sektori ametiasutused võiksid koostada registri karistuse saanud ja keelatud üksustest ning toodetest. See aitaks äriühinguid, eelkõige VKEsid, kuna nad saaksid vältida problemaatilisi tarnijaid. Mitu sidusrühma palus samuti, et toll avaldaks läbipaistvuse

kaalutlusel oma andmed. Kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad nõudsid, et importijaid tuleks kohustada kaardistama kõik oma tarnijad ja esitama nende kohta andmeid.

Mitu sidusrühma tutvustasid äriühingu- või sektoripõhiseid algatusi, mille nad on võtnud kasutusele, et tõkestada sunniviisilise töö kasutamist oma väärtusahelates, ning enda saavutatud tulemusi.

- **Mõjuhinnaang**

Lahendatav probleem – sunniviisiline töö – on otseses vastuolus inimväärikuse austamise ning inimõiguste universaalsuse ja jagamatuse põhimõtetega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 21, Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 5 lõikes 2 ning Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 4.

Sellest lähtuvalt on vaja võtta sunniviisilise töö kõrvaldamiseks meetmeid viivitamata ja seega ei ole võimalik koostada mõjuhinnaangut. Käesoleva ettepaneku koostamisel on siiski kasutatud tõendeid, mis on kogutud muude algatuste (nt ettepanek direktiivi kohta, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust, ja kestlike toodete algatus) mõjuhinnaangute käigus. Seetõttu ja võttes arvesse algatuse kiireloomulisust, tehti erand komisjoni parema õigusloome suuniste alusel. Analüüs ja tõendid esitatakse talituste töödokumendis, kui käesoleva ettepaneku avaldamisest on möödunud kolm kuud.

Kulude seisukohast kaasnevad ettepanekuga peamiselt nõuete täitmise tagamise kulud avaliku sektori ametiasutustele ning nõuete täitmise kulud ettevõtjatele. Piiratud kulud tekivad ka komisjonile.

Nõuete täitmise kulud on kulud, mis tekivad äriühingutele, et tagada, et nad ei lase ELi turule ja ei tee ELi turul kättesaadavaks sunniviisilise töö tulemusena valminud tooteid. Nende kulud olenevad sellest, kas nende suhtes juba kohaldatakse hoolsuskohustuse sätteid (näiteks kavandatud äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiv) või kas nad on juba täitnud hoolsuskohustust vabatahtlikult.

Ettepanekut rakendama hakkavate liikmesriikide kulud olenevad riiklikul tasandil olemasolevast haldusstruktuurist (s.o kas on juba olemas sarnaseid ülesandeid täitvad asutused või mitte), juba asjakohaste küsimuste kohta kehtestatud riiklikest õigusaktidest ning tollisüsteemide ajakohastamise vajadusest.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Hõlmatud peaksid olema kõik ettevõtjad, kes teevad ELi turul tooteid kättesaadavaks või ekspordivad tooteid ELi turult. See on vajalik, et tulemuslikult keelata sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete ELi turul kättesaadavaks tegemine.

VKEdel võivad olla piiratud ressursid ja eksperditeadmised toimivate hoolsuskohustuse süsteemide rakendamiseks. Toodete turult kõrvaldamine võib samuti põhjustada VKEdele suuremat koormust võrreldes suurte äriühingutega.

Seega on vaja teha VKEde jaoks mitu kohandust. Üks teoreetiline viis VKEde erivajaduste ja piirangutega kohandamiseks võiks seega olla **arvata** sellised äriühingud käesoleva ettepaneku kohaldamisalast **välja**. See ei ole siiski toimiv variant, kuna ettepanek peab keskenduma toodetele, mille puhul kahtlustatakse, et need on valminud sunniviisilise töö tulemusena, olenemata asjaomase ettevõtja suurusest. Ei ole võimalik eelnevalt välistada, et mõned

üksused, kelle poole ametiasutused sunniviisilise tööga seotud uurimist alustades pöörduvad, on VKEd. VKEde ettepaneku kohaldamisalast väljaarvamine mõjutaks seega ettepaneku tulemuslikkust ja tekitaks ebakindlust. Samuti on oluline võtta arvesse, et kuna VKEd on tavaliselt väärtusahelate osa, siis mõjutavad nendes tarneahelates suuri äriühinguid mõjutavad poliitikameetmed ka VKEsid, kellel peavad olema kasutusel hoolsuskohustuse menetlused, et saada rahastamist, ning kes peavad täitma hoolsuskohustust täitvate suuremate ostjate/tarnijate nõudmisi. Nagu komisjon märkis *Euroopa VKEsid käsitleva 2021.–2022. aasta aruande*⁴² soovitustes, võib olla kohasem, kui õigusaktides kaalutaks lihtsustatud vabatahtlikke vahendeid ja leevendavaid meetmeid, mis võimaldaksid VKEdel näidata kestlikkuskohustuste täitmist.

Komisjon hindas, milliseid eeliseid annaks toodete kogusele ja/või väärtusele **künnise** kehtestamine, alla mille ei algataks ametiasutused käesoleva ettepaneku alusel sunniviisilise tööga seotud uurimist. Kuna VKEd teevad suurema tõenäosusega turul kättesaadavaks väiksemas koguses tooteid, võib sellise vähese tähtsusega koguse klausli kehtestamine põhimõtteliselt olla viis, kuidas võtta arvesse nende olukorda ja vabastada nad suures osas uurimistest. Vähese tähtsusega koguse künnise kehtestamine moonutaks siiski võrdseid võimalusi siseturul ja tekitaks kõrvalehoidmise võimaluse. See ei tagaks samuti, et VKEd jäävad alati käesoleva ettepaneku kohaldamisalast välja, kuna olenevalt sektorist võivad väiksemad ettevõtjad kindlasti teha turul kättesaadavaks märkimisväärses koguses tooteid.

Seega tuleks VKEdele selge erandi tegemise või vähese tähtsusega koguse künnise kehtestamise asemel võtta nende olukorda arvesse meetme kujundamisel, sh kehtestades riskipõhise nõuete täitmise tagamise ja toetusvahendid. See hõlmab näiteks järgmist.

Meetme kujundamine: pädevad asutused võtavad teabe esitamise tähtaegade kohta otsuste tegemisel arvesse asjaomase ettevõtja suurust ja ressursse, olles kursis, et väiksematel äriühingutel ei ole väärtusahelast ülevaate saamiseks ja selle kaardistamiseks nii palju ressursse kui suurtel äriühingutel.

Riskipõhine nõuete täitmise tagamine: pädevad asutused peaksid keskenduma nõuete täitmise tagamisele sellele, mis avaldab tõenäoliselt kõige suuremat mõju, nimelt ettevõtjatele, kes osalevad väärtusahela nendes etappides, mis on sunniviisilise töö tõenäolise kasutamise etapile võimalikult lähedal. Nad peaksid samuti võtma arvesse ettevõtjate suurust ja majandusressursse, asjasse puutuvate toodete kogust ning kahtlustatava sunniviisilise töö kasutamise ulatust.

Toetusvahendid: kuna kogemused on näidanud, et VKEd saavad kasu sellistest toetusvahenditest nagu suunised ja vormid, mis tekitavad väiksemaid kulusid, väljastab komisjon suunised, milles võetakse arvesse ettevõtjate suurust ja majandusressursse.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolevale ettepanekule lisatud finantsselgituses esitatakse mõju eelarvele ning personali- ja haldusressurssidele.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon jälgib aktiivselt kavandatud määruse rakendamist ja tagab, et kavandatud määrus saavutab oma eesmärgid. Järelevalve keskendub eelkõige sellele, kuidas tulemuslikult vältida sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete ELi turul kättesaadavaks tegemist ja ELi

eksportimist ning kuidas tagada pädevate asutuste tulemuslik koostöö. Selle käigus võetakse samuti arvesse mõju ettevõtluksle ja eelkõige VKEdele.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükk sisaldab üldsätteid: reguleerimise (artikkel 1), mõisted (artikkel 2) ja sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete keeld, nimelt keeld teha neid ELi turul kättesaadavaks ja neid eksportida (artikkel 3).

II peatükk käsitleb pädevate asutuste uurimisi ja otsuseid. Liikmesriigid peavad määrama ühe pädeva asutuse või mitu pädevat asutust, kes vastutab või vastutavad käesolevast ettepanekust tulenevate kohustuste täitmise eest (artikkel 12). Uurimise esialgses etapis peavad pädevad asutused järgima riskipõhist lähenemisviisi ja eelkõige hindama eespool märgitud keelu rikkumise ohtu (artikkel 4). Kui pädev asutus teeb kindlaks, et on selle keelu rikkumise põhjendatud kahtlus, siis peab ta uurima asjasse puutuvaid tooteid ja ettevõtjaid (artikkel 5). Peatükis käsitletakse samuti pädevate asutuste otsuseid (artikkel 6), nende sisu (artikkel 7), läbivaatamist (artikkel 8) ja tunnustamist (artikkel 14). Pädevad asutused peavad teavitama komisjoni ja teiste liikmesriikide pädevaid asutusi (artikkel 9) ning neil on halduskoostöö tegemise ja vastastikuse suhtluse kohustus (artikkel 13). Peatükk sisaldab samuti sätteid, mis käsitlevad väidetavate rikkumiste kohta teabe esitamist (artikkel 10) ning sunniviisilise töö ohuga piirkondade ja toodete andmebaasi (artikkel 11).

III peatükk sisaldab sätteid ELi turule tulevate või sellelt väljaviidavate toodete kohta. Tuleb kehtestada tollikontrolli käsitlevad erisätted, kuna määrus (EL) 2019/1020 ei ole sel juhul otstarbekohane ja toll ei saa tegutseda esimese kaitseliinina, nagu see tegutseb tavaliselt määruse (EL) 2019/1020 alusel. Seetõttu tuginevad tollid pädevate asutuste otsustele. Lisaks sellele peab tollidele olema kättesaadav konkreetne teave tootmisprotsessis osalevate füüsiliste ja juriidiliste isikute ning toote enda kohta, et nad saaksid tulemuslikult peatada sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete jõudmise ELi turule ja väljaviimise ELi turult kooskõlas pädevate asutuste otsustega.

Seetõttu sisaldab III peatükk sätteid tollikontrolli (artikkel 15), ettevõtjate poolt tollile kättesaadavaks tehtava teabe (artikkel 16), keeldu rikkuda võivate toodete vabasse ringlusse lubamise või ekspordi peatamise (artikkel 17), rikkumise puudumise korral toodete vabasse ringlusse lubamise või ekspordi lubamise (artikkel 18), vabasse ringlusse lubamise või ekspordi keelamise (artikkel 19) ning nende toodete kõrvaldamise kohta, mille vabasse ringlusse lubamine või eksport on keelatud (artikkel 20), samuti sätteid pädevate asutuste ja tollide teabevahetuse ja koostöö kohta (artikkel 21).

IV peatükk sisaldab sätteid infosüsteemide kohta (artikkel 22), suuniste kohta, mille komisjon peab väljastama, et aidata pädevatel asutustel rakendada kavandatud määrust ja ettevõtjatel seda järgida, sätteid, millega tagatakse pädevate asutuste ülesannete selgus ja tegevuse kooskõla (artikkel 23) ning sätteid pädevate asutuste ja komisjoni vahelise struktureeritud koordineerimise ja koostöö platvormina kasutatava ELi sunniviisilise töö tootevõrgustiku loomise, koosseisu ja ülesannete kohta (artikkel 24).

V peatükis on esitatud lõppsätted: konfidentsiaalsuse (artikkel 25), rahvusvahelise koostöö (artikkel 26), delegeeritud õigusaktide (artikkel 27), kiirmenetluse (artikkel 28), komiteemenetluse (artikkel 29), karistuste (artikkel 30) ning kavandatud määruse jõustumise ja kohaldamise kuupäeva kohta (artikkel 31).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted liidu turul

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 114 ja 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁵,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Nagu on kinnitatud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (edaspidi „ILO“) sunniviisilise töö konventsiooni nr 29 (edaspidi „ILO konventsioon nr 29“) 2014. aasta protokoli preambulis, on sunniviisiline töö inimväärikuse põhimõtte ja põhiõiguste raske rikkumine. ILO kuulutas põhiõiguste valdkonna põhimõtteks kõrvaldada kõik sunniviisilise või kohustusliku töö vormid. ILO käsitab ILO konventsiooni nr 29, konventsiooni nr 29 2014. aasta protokoli ja ILO konventsiooni nr 105 sunniviisilise töö kaotamise kohta (edaspidi „ILO konventsioon nr 105“) ILO põhikonventsioonidena¹⁶. Sunniviisiline töö hõlmab mitmesuguseid sunniviisilise töö tavasid, mille puhul teevad tööd või osutavad teenust isikud, kes ei ole vabatahtlikult selleks soovi avaldanud¹⁷.
- (2) Sunniviisilise töö kasutamine on maailmas levinud. 2021. aastal tegi sunniviisilist tööd hinnanguliselt 27,6 miljonit inimest¹⁸. Haavatavatel ja tõrjutud ühiskonnarühmadel on eriti suur oht olla survestatud sunniviisilist tööd tegema. Isegi kui sunniviisilise töö tegemist ei nõua riik, on see sageli teatavate ettevõtjate heade juhtimistavade puudumise tagajärg.
- (3) Sunniviisilise töö kaotamine on liidu prioriteet. Inimväärikuse austamine ning inimõiguste universaalsus ja jagamatus on kindlalt ette nähtud Euroopa Liidu lepingu artikliga 21. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 5 lõikes 2 ja Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 4 on sätestatud, et kellelki ei tohi nõuda sunniviisilist või

¹⁵ ELT C [---], [---], lk [---].

¹⁶ <https://www.ilo.org/global/standards/introduction-to-international-labour-standards/conventions-and-recommendations/lang--en/index.htm>.

¹⁷ ILO sunniviisilise töö määratlus kooskõlas ILO 1920. aasta sunniviisilise töö konventsiooniga (nr 29): [mis on sunniviisiline töö, kaasaegne orjandus ja inimkaubandus? \(sunniviisiline töö, kaasaegne orjandus ja inimkaubandus\) \(ilo.org\)](https://www.ilo.org/public/---ed_norm/---ipe/doc/publication/wcms_854733.pdf).

¹⁸ 2021. aasta kaasaegse orjanduse üleilmsed hinnangud, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---ipe/doc/publication/wcms_854733.pdf.

kohustuslikku töötamist. Euroopa Inimõiguste Kohus on korduvalt tõlgendanud Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklit 4 selliselt, et sellega nõutakse liikmesriikidelt, et nad karistaksid mis tahes isiku hoidmist Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 4 kirjeldatud olukorras ning esitaksid selle eest tulemuslikult süüdistuse¹⁹.

- (4) Kõik liikmesriigid on ratifitseerinud ILO põhikonventsioonid, mis käsitlevad sunniviisilist tööd ja lapstööjõudu²⁰. Neil on seega õiguslik kohustus tõkestada sunniviisilise töö kasutamist, see kõrvaldada ja anda sellest ILO-le korrapäraselt aru.
- (5) Liit soovib oma poliitikameetmete ja seadusandlike algatuste abil kaotada sunniviisilise töö kasutamise. Liit edendab hoolsuskohustust kooskõlas rahvusvaheliste organisatsioonide (sh ILO, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (edaspidi „OECD“) ning Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (edaspidi „ÜRO“)) kehtestatud rahvusvaheliste suuniste ja põhimõtetega, et tagada, et sunniviisilisel tööil ei ole kohta liidus asutatud ettevõtjate väärtusahelates.
- (6) Liidu kaubanduspoliitika toetab sunniviisilise töö tõkestamist nii ühe- kui ka kahepoolsetes kaubandussuhetes. Liidu kaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükid sisaldavad kohustust ratifitseerida ILO põhikonventsioonid (mille hulka kuuluvad ILO konventsioon nr 29 ja ILO konventsioon nr 105) ning neid tulemuslikult rakendada. Lisaks sellele võidakse ILO konventsiooni nr 29 ja ILO konventsiooni nr 105 raskete ja süstemaatiliste rikkumiste korral võtta tagasi liidu üldiste tariifsete soodustuste kavast tulenevad ühepoolsed kaubandussoodustused.
- (7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu inimkaubandusevastase direktiiviga (direktiiv 2011/36/EL)²¹ (edaspidi „inimkaubandusevastane direktiiv“) ühtlustatakse inimkaubanduse, sh sunniviisilise töö või sunniviisiliste teenuste määratlus ning kehtestatakse miinimumkaristused. Mis tahes norme, mis on kehtestatud sunniviisilise töö tulemusena liidus valminud või imporditud toodete liidu turule laskmise ja liidu turul kättesaadavaks tegemise või kõnealuste toodete ekspordi keelamiseks või nende toodete liidu turult kõrvaldamise kohustuse kehtestamiseks (edaspidi „keeld“), tuleks kohaldada piiramata kõnealuse direktiivi kohaldamist ja eelkõige õiguskaitse- ja kohtuasutuste pädevust uurida ja karistada inimkaubandusega seotud rikkumisi, sh tööalast ärakasutamist.
- (8) [Eelkõige on direktiivis 20XX/XX/EL, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust, sätestatud horisontaalne hoolsuskohustus tuvastada, ennetada, leevendada ja arvesse võtta kahjulikust inimõigustega seotud (sh sunniviisiline töö) ja keskkonnamõjust tulenevat tegelikku ja võimalikku kahjulikku mõju ettevõtja enda tegevuses, tema tütarettevõtjate tegevuses ja väärtusahelas kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste ja töötaja õiguste standardite ning keskkonnakonventsioonidega. Neid kohustusi kohaldatakse töötajate arvu ja netokäibe poolest teatavat künnist ületavate

¹⁹ Nt punktid 89 ja 102 kohtuasjas Siliadin vs. Prantsusmaa või punkt 105 kohtuasjas Chowdury jt vs. Kreeka.

²⁰ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-brussels/documents/publication/wcms_195135.pdf.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK (ELT L 101, 15.4.2011, lk 1).

suurte äriühingute suhtes ning töötajate arvu ja netokäibe poolest teatavat künnist ületavate väiksemate äriühingute suhtes suure mõjuga sektorites²².]

- (9) Lisaks sellele nõutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/821,²³ et kõnealuse määruse kohaldamisalasse kuuluvad mineraalide liidu importijad peavad täitma hoolsuskohustust kooskõlas konflikti- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlikke tarneahelaid käsitlevate OECD hoolsuskohustuse suuniste II lisaga ja suunistes sätestatud hoolsuskohustuse soovitusetega. [Määrus (EL) nr XX/20XX, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmelid, sisaldab nõuet ettevõtjatele täita oma tarneahelates hoolsuskohustust, sh seoses töötaja õigustega²⁴.] [Määrusega (EL) XX/20XX, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist,²⁵ nõutakse hoolsuskohustuse täitmist seoses selle kohaldamisalasse kuuluvate kaupade ja toodete seaduslikkuse ja raadamisvaba olemusega, sh inimõiguste seisukohast.]
- (10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL artiklitega [XX] nõutakse, et liikmesriigid tagaksid, et teatavad ettevõtjad avaldavad igal aastal muud kui finantsteavet kajastavad aruanded, milles nad teatavad oma tegevuse mõju keskkonnaküsimustele, sotsiaalsetele ja töötajatega seotud küsimustele, inimõiguste järgimisele, sh sunniviisilisele tööle, ning korruptsiooni- ja altkäemaksuvastase võitlusega seotud küsimustele²⁶. [Lisaks sellele on direktiivis 20XX/XX/EL äriühingute kestlikkusaruandluse kohta esitatud sellega hõlmatud äriühingutele üksikasjalikud aruandlusnõuded, mis käsitlevad inimõiguste austamist, sh üleilmsetes tarneahelates. Teave, mida ettevõtjad inimõiguste kohta avaldavad, peaks vajaduse korral sisaldama teavet sunniviisilise töö kohta nende väärtusahelates²⁷.]
- (11) 2021. aasta juulis avaldasid komisjon ja Euroopa välisteenistus suunised, et aidata liidu ettevõtjatel võtta sobilikke meetmeid oma äritegevuse käigus ja tarneahelates sunniviisilise töö ohu ärahoidmiseks²⁸.
- (12) Nagu on kinnitatud komisjoni teatises, milles käsitletakse inimväärsel tööd kogu maailmas,²⁹ on (piiramata kehtivate poliitikameetmete ja kehtiva õigusraamistiku kohaldamist) vaja võtta täiendavaid meetmeid, et kõrvaldada liidu turult sunniviisilise

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 20XX/XX/EL, mis käsitleb äriühingute kestlikkuselast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT XX, XX.XX.20XX, lk XX).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustust (ELT L 130, 19.5.2017, lk 1)..

²⁴ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmelid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) nr 20XX/XX (ELT L XX, XX.XX.20XX, lk XX).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr XXX/20XX (ELT L XX, XX.XX.20XX, lk XX).

²⁶ Direktiiv 2013/34/EL seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suurettevõtjate ja kontsernide poolt (ELT)

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 20XX/XX/EL, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja määrust (EL) nr 537/2014 seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (ELT L XX, XX.XX.20XX, lk XX)

²⁸ Hoolsuskohustuse suunised ELi ettevõtjatele sunniviisilise töö ohu ärahoidmiseks kogu äritegevuse käigus ja kõigis tarneahelates.

²⁹ Komisjoni 23. märtsi 2022. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, milles käsitletakse inimväärsel tööd kogu maailmas üleilmseks õiglaseks üleminekuks ja kestlikuks taastumiseks (COM(2022) 66 final).

töö tulemusena valminud tooted ning panustada seeläbi veelgi enam sunniviisilise töö tõkestamise kogu maailmas.

- (13) Euroopa Parlament on mõistnud oma resolutsioonides kindlalt hukka sunniviisilise töö ja kutsunud üles keelustama sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted³⁰. Seega peaks üldsuse jaoks olema moraalselt murettekitav, et sunniviisilise töö tulemusena valminud tooteid saab teha liidu turul kättesaadavaks või eksportida kolmandatesse riikidesse, ilma et oleks tulemuslikku mehhanismi nende toodete keelustamiseks või turult kõrvaldamiseks.
- (14) Selleks et viia lõpule liidu õigus- ja poliitikaraamistik sunniviisilise töö valdkonnas, tuleks keelata sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete liidu turule laskmine ja liidu turul kättesaadavaks tegemine ning sunniviisilise töö tulemusena liidus valminud toodete või imporditud toodete eksport ja tagada, et need tooted kõrvaldatakse liidu turult.
- (15) Praegu puuduvad liidu õigusaktid, mis annaksid liikmesriikide ametiasutustele volituse pidada otseselt kinni või konfiskeerida tooteid lähtuvalt teadmisest, et need valmistati täielikult või osaliselt sunniviisilise töö tulemusena, või nõuda nende toodete kõrvaldamist.
- (16) Keelu tulemuslikkuse tagamiseks tuleks seda kohaldada toodete suhtes, mille ükskõik millises tootmise, valmistamise, korjamise või kaevandamise etapis, sh toodetega seotud töö või töötlemise käigus, on kasutatud sunniviisilist tööd. Keeldu tuleks kohaldada mis tahes liiki kõigi toodete, sh nende komponentide suhtes olenemata sektorist, päritolust, sellest, kas need on toodetud liidus või imporditud, lastud liidu turule või tehtud liidu turul kättesaadavaks või eksporditud.
- (17) Keeld peaks aitama kaasa sunniviisilise töö kaotamiseks tehtavatele üleilmsetele jõupingutustele. Sunniviisilise töö määratlus peaks seega olema kooskõlas ILO konventsioonis nr 29 esitatud määratlusega. Riigiasutuste rakendatav sunniviisilise töö määratlus peaks olema kooskõlas ILO konventsiooniga nr 105, millega keelatakse konkreetselt sunniviisilise töö kasutamine karistusena poliitiliste seisukohtade väljendamise eest, majandusarengu eesmärgil, töödistsipliini vahendina, karistusena streikidel osalemise eest või rassilise, usulise või muu diskrimineerimise meetodina³¹.
- (18) Mikro-, väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (edaspidi „VKEd“) võivad olla piiratud ressursid ja võime tagada, et toodete puhul, mida nad liidu turule lasevad või liidu turul kättesaadavaks teevad, ei ole kasutatud sunniviisilist tööd. Komisjon peaks seega avaldama sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse suunised, milles tuleks võtta arvesse ettevõtjate suurust ja majandusressursse. Lisaks sellele peaks komisjon avaldama suunised sunniviisilise töö riskinäitajate ja üldsusele kättesaadava teabe kohta, et aidata VKEdel ja muudel ettevõtjatel täita keelu nõudeid.
- (19) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid tegema turu järelevalvet, et teha kindlaks keelu rikkumised. Liikmesriigid peaksid pädevate asutuste määramisel tagama, et neil asutustel on piisavalt ressursse ja nende töötajatel on vajalik pädevus ja vajalikud

³⁰ Vt järgmisi resolutsioone: [RESOLUTSIOONI ETTEPANEK uue kaubandusala õigusakti kohta, mis käsitleb sunniviisilise töö abil valminud toodete keelustamist \(europa.eu\)](#), [vastuvõetud tekstid „Sunniviisiline töö ja uiguuride olukord Xinjiaangi Uiguuri autonoomses piirkonnas“, neljapäev, 17. detsember 2020 \(europa.eu\)](#), [vastuvõetud tekstid „Sunniviisiline töö Linglongi tehases ja keskkonnateemalised meeleavaldused Serbias“, neljapäev, 16. detsember 2021 \(europa.eu\)](#).

³¹ [Mis on sunniviisiline töö, kaasaegne orjandus ja inimkaubandus? \(sunniviisiline töö, kaasaegne orjandus ja inimkaubandus\) \(ilo.org\)](#) ning selles osutatud ILO konventsioonid nr 29 ja nr 105.

teadmised, eelkõige inimõiguste, väärtusahela haldamise ja hoolsuskohustuse protsesside valdkonnas. Pädevad asutused peaksid kooskõlastama oma tegevust riiklike tööinspeksioonide, kohtu- ja õiguskaitseasutustega, sh asutustega, mis vastutavad inimkaubanduse tõkestamise eest, et mitte ohustada nende asutuste uurimisi.

- (20) Keelu tulemuslikkuse suurendamiseks peaksid pädevad asutused andma ettevõtjatele mõistlikus koguses aega sunniviisilise töö ohu kindlaks tegemiseks, leevendamiseks, tõkestamiseks ja kõrvaldamiseks.
- (21) Keelu võimalike rikkumiste kindlakstegemisel peaksid pädevad asutused kasutama riskipõhist lähenemisviisi ja kogu neile kättesaadavat teavet. Pädevad asutused peaksid algatama uurimise juhul, kui nad teevad kogu kättesaadavat teavet hinnates kindlaks, et on põhjust kahtlustada keelu rikkumist.
- (22) Enne uurimise alustamist peaksid pädevad asutused küsima hinnatavatelt ettevõtjalt teavet meetmete kohta, mille nad on hinnatava toote puhul oma tegevuse käigus ja väärtusahelates võtnud sunniviisilise töö ohu leevendamiseks, vältimiseks või kõrvaldamiseks. Selle sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse täitmine peaks aitama ettevõtjatel vähendada ohtu, et nende tegevuse ja väärtusahelate raames kasutatakse sunniviisilist tööd. Hoolsuskohustuse nõuetekohane täitmine tähendab, et sunniviisilise tööga seotud probleemid väärtusahelas on kindlaks tehtud ja kõrvaldatud kooskõlas asjakohaste liidu õigusaktide ja rahvusvaheliste standarditega. Sellest tuleneb, et kui pädeva asutuse hinnangul ei ole keelu rikkumise põhjendatud kahtlust, näiteks (aga mitte ainult) tulenevalt sunniviisilise tööga seotud kohaldatavatest õigusaktidest, suunistest, soovitustest või mis tahes muust sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustusest, mida kohaldatakse viisil, mis leevendab või tõkestab sunniviisilise töö ohtu või kõrvaldab selle, siis uurimist ei algatata.
- (23) Selleks et tagada käesoleva õigusakti ja muude asjakohaste õigusaktide alusel määratud pädevate asutuste koostöö ning nende tegevuse ja otsuste järjepidevus, peaksid käesoleva määruse alusel määratud pädevad asutused küsima vajaduse korral muudelt asjaomastelt asutustelt teavet selle kohta, kas hinnatava ettevõtja suhtes kohaldatakse sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustust ja kas ta täidab seda kooskõlas kohaldatavate liidu või liikmesriikide õigusaktidega, milles on sätestatud sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse ja läbipaistvuse nõuded.
- (24) Uurimise esialgse hindamise etapis peaksid pädevad asutused keskenduma ettevõtjatele, kes osalevad väärtusahela etappides, mille puhul esineb uuritavate toodete puhul suurem sunniviisilise töö oht, võttes samuti arvesse nende suurust ja majandusressursse, asjasse puutuvate toodete kogust ning kahtlustatava sunniviisilise töö kasutamise ulatust.
- (25) Uurimise ajal teavet küsides peaksid pädevad asutused võimaluste piires ja uurimise tulemuslikuks läbiviimiseks omistama suuremat tähtsust uuritavatele ettevõtjatele, kes osalevad väärtusahela etapis, mis on võimalikult lähedal sunniviisilise töö tõenäolise ohuga etapile, ning võtma arvesse ettevõtjate suurust ja majandusressursse, asjasse puutuvate toodete kogust ning kahtlustatava sunniviisilise töö kasutamise ulatust.
- (26) Pädevate asutuste ülesanne on teha kindlaks, et mõnes toote tootmise, valmistamise, korjamise või kaevandamise etapis, sh toodetega seotud töö või töötlemise käigus, on kasutatud sunniviisilist tööd, lähtudes uurimise käigus, sh selle esialgses etapis kogutud kogu teabest ja kõigist tõenditest. Ettevõtjatele nõuetekohase menetluse

õiguse tagamiseks peaks neil olema võimalus esitada kogu uurimise vältel pädevale asutusele enda kaitseks teavet.

- (27) Pädevad asutused, kes teevad kindlaks, et ettevõtjad on keeldu rikkunud, peaksid viivitamata keelama kõnealuste toodete laskmise liidu turule, liidu turul kättesaadavaks tegemise ja ekspordi liidust ning nõudma, et uuritud ettevõtjad kõrvaldaksid asjasse puutuvad tooted liidu turult, kui need on juba seal kättesaadavaks tehtud, ja laseksid need hävitada, muuta kasutuskõlbmatuks või kõrvaldaksid need muul viisil kooskõlas liidu õigusele (sh jäätmekäitlust käsitlevad liidu õigusaktid) vastavate riiklike õigusaktidega.
- (28) Selles otsuses peaksid pädevad asutused märkima uurimise tulemused ja teabe, millel tulemused põhinevad, määrama mõistliku aja, mille jooksul ettevõtjad peaksid otsust täitma, ning esitama teabe, mis võimaldab teha kindlaks toote, mille suhtes otsust kohaldatakse. Komisjonile tuleks anda volitus võtta vastu rakendusakte, mis on vajalikud, et määrata kindlaks kõnealustes otsustes sisalduva teabe üksikasjad.
- (29) Kui pädevad asutused määravad kindlaks mõistliku aja otsuse täitmiseks, siis peaksid nad võtma arvesse asjaomaste ettevõtjate suurust ja majandusressursse.
- (30) Kui ettevõtjad ei täida pädevate asutuste otsust kindlaks määratud aja jooksul, siis peaksid pädevad asutused tagama, et keelatakse asjasse puutuvate toodete liidu turule laskmine, liidu turul kättesaadavaks tegemine ja liidust eksportimine, et need kõrvaldatakse liidu turult ning et asjaomaste ettevõtjate valdusesse jäänud kõnealused tooted hävitatakse, muudetakse kasutuskõlbmatuks või kõrvaldatakse muu viisil kooskõlas liidu õigusele (sh jäätmekäitlust käsitlevad liidu õigusaktid) vastavate riiklike õigusaktidega ettevõtjate kulul.
- (31) Ettevõtjatel peaks olema võimalik taotleda pädevate asutuste otsuste läbivaatamist, kui nad on esitanud uut teavet, mille kohaselt ei ole võimalik järeldada, et asjasse puutuvad tooted on valminud sunniviisilise töö tulemusena. Pädevad asutused peaksid oma otsuse tagasi võtma, kui nad teevad kõnealuse uue teabe alusel kindlaks, et ei ole võimalik tõendada, et tooted on valminud sunniviisilise töö tulemusena.
- (32) Mis tahes füüsilisel või juriidilisel isikul või juriidilise isiku staatusega ühendusel tuleks lubada esitada pädevatele asutustele teavet, kui tema hinnangul lastakse liidu turule ja tehakse liidu turul kättesaadavaks sunniviisilise töö tulemusena valminud tooteid, ning saada teavet oma esitatud teabe hindamise tulemuse kohta.
- (33) Komisjon peaks avaldama suunised, et ettevõtjatel ja pädevatel asutustel oleks keeldu lihtsam rakendada. Need suunised peaksid hõlmama sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse suuniseid ja lisateavet pädevatele asutustele keelu rakendamiseks. Sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse suunised peaksid põhinema hoolsuskohustuse suunistel ELi ettevõtjatele sunniviisilise töö ohu ärahoidmiseks kogu äritegevuse käigus ja kõigis tarneahelates, mille komisjon ja Euroopa välisteenistus avaldasid 2021. aasta juulis. Suunised peaksid olema kooskõlas selles valdkonnas avaldatud muude komisjoni suunistega ja asjasse puutuvate rahvusvaheliste organisatsioonide suunistega. Riskinäitajate kindlaksmääramisel tuleks võtta arvesse aruandeid rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, eelkõige ILO-lt, ning muid sõltumatuid ja kontrollitavaid teabeallikaid.
- (34) Pädevate asutuste otsustest, millega tehakse kindlaks keelu rikkumine, tuleks teatada tollile, kes peaks proovima teha kindlaks asjasse puutuva toote nende toodete hulgast, mis on deklareeritud vabasse ringlusse lubamiseks või ekspordiks. Pädevad asutused peaksid vastutama keelu üldise täitmise tagamise eest siseturul ning liidu turule

tulevate ja liidu turult väljaviidavate toodete puhul. Kuna sunniviisiline töö on osa tootmisprotsessist ja ei jäta tootele jälge ning määrus (EL) 2019/1020 hõlmab ainult valmistatud tooteid ja selle kohaldamisala piirdub vabasse ringlusse lubamisega, ei saaks toll keelu kohaldamiseks ja täitmise tagamiseks määruse (EL) 2019/1020 alusel iseseisvalt tegutseda. Iga liikmesriigi konkreetne kontrollimiskord ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013³² ja selle tolli kontrolli- ja järelevalvevolitusi käsitlevate üldsätete kohaldamist.

- (35) Teave, mida ettevõtjad praegu tollile esitavad, sisaldab ainult üldist teavet toodete kohta, aga sellest on puudu teave valmistaja või tootja ja toote tarnijate kohta ning konkreetne teave toodete kohta. Selleks et toll saaks teha kindlaks liidu turule tulevad või sealt väljaviidavad tooted, mis võivad määrust rikkuda ja mis tuleks seega ELi välispiiril kinni pidada, peaksid ettevõtjad esitama tollile teabe, mis võimaldab teha kindlaks toote vastavuse pädevate asutuste otsusele. See peaks hõlmama teavet valmistaja või tootja ja toote tarnija kohta ning muud teavet toote enda kohta. Selleks tuleks anda komisjonile volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks tooted, mille kohta see teave tuleks esitada, kasutades muu hulgas käesoleva määruse alusel loodud andmebaasi ning pädevate asutuste esitatud teavet ja tehtud otsused, mis on kantud määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34 sätestatud info- ja teavitussüsteemi (edaspidi „turujärelevalve info- ja teavitussüsteem“). Komisjonile tuleks anda ka volitus võtta vastu rakendusakte, mis on vajalikud, et määrata kindlaks selle teabe üksikasjad, mille ettevõtjad peavad tollile esitama. Teave peaks hõlmama toote kirjeldust, nime või kaubamärki, toote tuvastamise erinõudeid liidu õigusaktide alusel (nt liik, viide, mudel, partii või seerianumber, mis on märgitud tootele või toote pakendile või tootega kaasasolevasse dokumenti, ainulaadne tunnus või digitaalne tootepass) ning andmeid valmistaja või tootja ja toote tarnijate kohta, sh nende igaühe nimi, kaubanimi või registreeritud kaubamärk, kontaktandmed, kordumatu tunnuscode nende asutamise riigis ning võimaluse korral ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise süsteemi (edaspidi „EORI“) number. Liidu tolliseadustiku läbivaatamisel kaalutakse, kas lisada tollialastesse õigusaktidesse teave, mille ettevõtjad peavad tollile käesoleva määruse nõuete täitmise tagamiseks ning laiemalt tarneahela läbipaistvuse suurendamiseks esitama.
- (36) Kui toll teeb kindlaks, et toode võib olla hõlmatud pädeva asutuse avaldatud otsusega, millega on tehtud kindlaks keelu rikkumine, siis peaks ta peatama selle toote turule laskmise ja teatama sellest viivitamata pädevatele asutustele. Pädevad asutused peaksid tegema mõistliku aja jooksul otsuse juhtumis, millest toll on neile teatanud, kas kinnitades, et asjasse puutuv toode on otsusega hõlmatud, või lükates selle ümber. Vajaduse korral peaks pädevatel asutustel olema õigus nõuda, et toote turule laskmise peatamine jääks kehtima. Kui pädevad asutused ei ole kindlaks määranud aja jooksul otsust teinud, siis peaks toll tooted turule laskma, kui kõik muud kohaldatavad nõuded ja formaalsused on täidetud. Vabasse ringlusse lubamist või ekspordi ei tohiks üldjuhul pidada tõendiks selle kohta, et toode vastab liidu õigusele, sest ringlusse lubamine ei hõlma tingimata täielikku kõnealustele nõuetele vastavuse kontrolli.
- (37) Kui pädevad asutused järelavad, et toode vastab otsusele, millega tehakse kindlaks keelu rikkumine, siis peaksid nad tolli sellest viivitamata teavitama ja toll peaks toote vabasse ringlusse lubamise või ekspordi keelama. Toode tuleks hävitada, muuta kasutuskõlbmatuks või muul viisil kõrvaldada kooskõlas liidu õigusele (sh

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (uuesti sõnastatud) (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

jäätmekäitlust käsitlevad liidu õigusaktid) vastavate riiklike õigusaktidega, millega välistatakse reeksport liiduväliste kaupade puhul.

- (38) Tingimused, mida kohaldatakse toodete suhtes nende vabasse ringlusse lubamise või ekspordi peatamise, sh vabasse ringlusse lubamisest keeldumise puhul nende ladustamise, hävitamise ja kõrvaldamise ajal, peaks kindlaks määrama toll, vajaduse korral kooskõlas määrusega (EL) nr 952/2013. Kui liidu turule tulevaid tooteid on vaja täiendavalt töödelda, siis kohaldatakse nende suhtes sobilikku tolliprotseduuri, mis võimaldab kõnealust töötlemist kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 220, 254, 256, 257 ja 258.
- (39) Keelu ühetaolise täitmise saab liidu turule tulevate või sealt väljaviidavate asjaomaste toodete korral tagada üksnes süstemaatilise teabevahetuse ja koostööga pädevate asutuste, tollide ja komisjoni vahel.
- (40) Pädevad asutused peaksid kasutama turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi, et koguda, töödelda ja säilitada keelu täitmisega seotud küsimuste kohta struktureeritud viisil teavet. Komisjonil, pädevatel asutustel ja tollidel peaks olema sellele süsteemile juurdepääs, et täita oma vastavaid ülesandeid käesoleva määruse alusel.
- (41) Selleks et optimeerida liidu turule tulevate ja sealt väljaviidavate toodete kontrolliprotsessi ja vähendada sellest tulenevat koormust, on vaja lubada automaatset andmeülekannet turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi ja tolli süsteemide vahel. Lähtuvalt otstarbest tuleks eristada kolme liiki andmeülekannet. Esiteks tuleks otsused, millega määratakse kindlaks keelu rikkumine, edastada turujärelevalve info- ja teavitussüsteemist komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2447³³ artiklis 36 osutatud elektroonilisse tolli riskijuhtimise süsteemi, piiramata tolli riskijuhtimise keskkonna mis tahes edasisi muutusi, et toll saaks teha kindlaks tooted, mis võivad sellele otsusele vastata. Nendeks esimesteks andmeülekanneteks tuleks kasutada tollikeskkonna kättesaadavaid liideseid. Teiseks, kui toll teeb kõnealuse toote kindlaks, siis on vaja juhtumit hallata, et muu hulgas edastada peatamise teade, pädevate asutuste järeldus ja tolli võetud meetmete tulemus. Turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi ning riiklike tollisüsteemide nende teise etapi andmeülekannete jaoks tuleks kasutada Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtset teeninduskeskkonda. Kolmandaks sisaldavad tollisüsteemid teavet liidu turule tulevate ja sealt väljaviidavate toodete kohta, mis oleks pädevatele asutustele nende ülesannete täitmiseks kasulik, aga millele neil puudub juurdepääs. Asjakohane teave tuleks seega ekstraheerida ning edastada turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi. Need kolm omavahelist ühendust peaksid olema suurel määral automatiseeritud ja kergesti kasutatavad, et piirata tollidele tekkivat lisakoormust. Komisjonile tuleks anda volitus võtta koostöös tollide ja pädevate asutustega vastu rakendusakte, mis on vajalikud, et määrata kindlaks menetlusnormid, praktilised korraldused ja andmeelemendid, mis edastatakse turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi ning tollisüsteemide vahel, ning mis tahes muud täiendavad nõuded.
- (42) Tulemuslikuks nõuete täitmise tagamiseks peavad ühe liikmesriigi pädeva asutuse tehtud otsuseid tunnustama ja nende täitmise tagama teiste liikmesriikide pädevad asutused, kui need käsitlevad sama tunnusega ja sama tarneahela tooteid, mille puhul on tehtud kindlaks sunniviisilise töö kasutamine.

³³ Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558).

- (43) Kui keelu otstarbel on vaja töödelda isikuandmeid, tuleks seda töötlemist teha kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate liidu õigusaktidega. Isikuandmete töötlemisel käesoleva keelu otstarbel tuleks kohaldada kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679³⁴ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725³⁵.
- (44) Selleks et tagada keelu tulemuslik täitmine on vaja luua võrgustik liikmesriikide pädevate asutuste, vajaduse korral tollide ekspertide ja komisjoni tegevuse struktureeritud koordineerimiseks ja koostööks. Võrgustiku abil tuleks samuti tõhustada pädevate asutuste tegevust liidus, mis lihtsustab liikmesriikide ühiste nõuete täitmise tagamise meetmete rakendamist, sh ühisuurimiste läbiviimist. Kõnealune halduslik tugistruktuur peaks võimaldama koondada ressursse ning säilitada liikmesriikide ja komisjoni vahelist teabevahetus- ja infosüsteemi, aidates seeläbi paremini tagada keelu täitmist.
- (45) Kuna sunniviisiline töö on üleilmne probleem ja võttes arvesse üleilmsete väärtusahelate omavahelist seotust, on vaja edendada sunniviisilise töö vastast rahvusvahelist koostööd, mis parandaks samuti keelu kohaldamise ja täitmise tagamise tõhusust. Komisjon peaks vajaduse korral tegema koostööd ja vahetama teavet kolmandate riikide asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et keeldu tulemuslikumalt rakendada. Olemasolevate dialoogistruktuuride, näiteks kolmandate riikidega peetavate inimõigustealaste dialoogide või vajaduse korral sihtotstarbeliselt loodud konkreetsete struktuuride kaudu tuleks teha struktureeritud rahvusvahelist koostööd ELi-väliste riikide ametiasutustega.
- (46) Selleks, et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁶.
- (47) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada või muuta käesoleva määruse teatavaid vähemolulisi osi. Eriti oluline on see, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus vajalikke konsultatsioone, muu hulgas ekspertidega. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjakohaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning nõuetekohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (48) Selleks et tollid saaksid toote kohta kogu teabe, mis on tulemuslikuks tegutsemiseks vajalik, sh teabe, millega tehakse asjasse puutuv toode kindlaks, teabe valmistaja või tootja kohta ning teabe toote tarnijate kohta liidu turule tulevate või liidu turult väljaviidavate toodete puhul, tuleks komisjonile anda volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290. Tollidele tuleb anda

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

võimalus hankida kiiresti teavet pädevate asutuste otsustes kindlaks määratud konkreetsete toodete kohta, et nad saaksid tulemuslikult ja kiiresti meetmeid võtta. Neil juhtudel tuleks võtta delegeeritud õigusaktid vastu kiirmenetlust kasutades.

- (49) Kuna käesoleva määruse eesmärki, s.o keeldu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (50) Et võimaldada käesoleva määrusega ette nähtud meetmete viivitamatut kohaldamist, peaks käesolev määrus jõustuma päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse normid, millega keelatakse ettevõtjatel lasta liidu turule ja teha liidu turul kättesaadavaks või eksportida liidu turult sunniviisilise töö tulemusena valminud tooteid.
2. Käesolev määrus ei hõlma liidu turul lõppkasutajateni jõudnud toodete kõrvaldamist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „sunniviisiline töö“ – sunniviisiline või kohustuslik töö, nagu on määratletud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 1930. aasta konventsiooni (sunniviisilise töö kohta, nr 29) artiklis 2, sh sunniviisiline lapstööjõu kasutamine;
- (b) „riigiasutuste rakendatav sunniviisiline töö“ – sunniviisilise töö kasutamine, nagu on kirjeldatud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 1957. aasta konventsiooni (sunniviisilise töö kaotamise kohta, nr 105) artiklis 1;
- (c) „sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustus“ – ettevõtjate tegevus, mille eesmärk on rakendada kohustuslikke nõudeid, vabatahtlikke suuniseid, soovitusi või tavaid liidu turul kättesaadavaks tehtavate või eksporditavate toodete puhul sunniviisilise töö kasutamise kindlaks tegemiseks, tõkestamiseks, leevendamiseks ja kaotamiseks;
- (d) „turul kättesaadavaks tegemine“ – toote tasu eest või tasuta tarnimine liidu turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks ning kui toodet pakutakse müügiks internetis või muul moel kaugmüügi teel, siis käsitatakse turul kättesaadavaks tegemisenä seda, kui toodet pakutakse müügiks kasutajatele liidus;

- (e) „turule laskmine“ – toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine;
- (f) „toode“ – mis tahes toode, millel on rahaline väärtus ja millega saab seega teha kaubanduslikke tehinguid, olenemata sellest, kas see on kaevandatud, korjatud, toodetud või valmistatud, sh tootega töötamine või selle töötlemine tarneahela mis tahes etapis;
- (g) „sunniviisilise töö tulemusena valminud toode“ – toode, mille kaevandamise, korjamise, tootmise või valmistamise, sh tarneahela mis tahes etapis tootega töötamise või selle töötlemise käigus on mis tahes etapis kasutatud täielikult või osaliselt sunniviisilist tööd;
- (h) „ettevõtja“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik või isikute ühendus, kes laseb liidu turule või teeb liidu turul kättesaadavaks või ekspordib tooteid;
- (i) „valmistaja“ – toote valmistaja kooskõlas selle toote suhtes kohaldatavate liidu õigusaktidega;
- (j) „tootja“ – põllumajandustoodete tootja, nagu on osutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 38 lõikes 1, või toorainete tootja;
- (k) „toote tarnija“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik või isikute ühendus tarneahelas, kes kaevandab, korjab, toodab või valmistab toodet kas täielikult või osaliselt või osaleb tootega töötamises või toote töötlemises selle tarneahela mis tahes etapis kas valmistajana või muul viisil;
- (l) „importija“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik või isikute ühendus, kes laseb liidu turule kolmandast riigist pärit toote;
- (m) „eksportija“ – määruse (EL) 2015/2446³⁷ artikli 1 punktis 19 määratletud eksportija;
- (n) „põhjendatud kahtlus“ – objektiivsest ja kontrollitavast teabest lähtuv kaalutletud põhjus, miks pädevad asutused kahtlustavad, et tooted on tõenäoliselt valminud sunniviisilise töö tulemusena;
- (o) „toll“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 1 määratletud toll;
- (p) „liidu turule tulevad tooted“ – kolmandatest riikidest pärit tooted, mis on ette nähtud liidu turule laskmiseks või liidu tolliterritooriumil isiklikuks kasutamiseks või tarbimiseks ning mille suhtes on kavas kohaldada vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuri;
- (q) „liidu turult väljaviidavad tooted“ – ekspordi tolliprotseduuri läbivad tooted;
- (r) „vabasse ringlusse lubamine“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 201 ettenähtud protseduur;
- (s) „eksport“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 269 ettenähtud protseduur;
- (t) „ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteem“ või „EU CSW-CERTEX“ – süsteem, mis on loodud [määruse (EL) XX/20XX (millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne

³⁷ Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid käsitlevate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 343, 29.12.2015, lk 1).

teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (COM/2020/673 final))] artikliga 4;

- (u) „riiklik tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond“ – riiklik tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond, nagu on määratletud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) XX/20XX^{38]} artikli 2 punktis 9.

Artikkel 3

Sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete keelamine

Ettevõtjad ei tohi lasta liidu turule või teha liidu turul kättesaadavaks sunniviisilise töö tulemusena valminud tooteid ega neid tooteid eksportida.

II peatükk

Pädevate asutuste uurimised ja otsused

Artikkel 4

Uurimiste esialgne etapp

1. Pädevad asutused järgivad riskipõhist lähenemisviisi, kui nad hindavad, kas ettevõtjate võivad olla toime pannud artikli 3 rikkumise. See hinnang põhineb kogu teabel, mis on neile kättesaadav, sh järgmisel teabel:
 - (a) teave, mille on esitanud füüsilised või juriidilised isikud või ilma juriidilise isiku staatusega ühendused kooskõlas artikliga 10;
 - (b) riskinäitajad ja muu teave kooskõlas artikli 23 punktidega b ja c;
 - (c) artiklis 11 osutatud andmebaas;
 - (d) teave ja otsused, mis on kantud artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi, sh ettevõtja mis tahes varasemad juhtumid, mis on seotud artikli 3 nõuete täitmise või mittetäitmisega;
 - (e) teave, mida pädev asutus on vajaduse korral küsinud muudelt asjaomastelt asutustelt selle kohta, kas hinnatavate ettevõtjate suhtes kohaldatakse sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustust ja kas nad täidavad seda kooskõlas kohaldatavate liidu või liikmesriikide õigusaktidega, milles on sätestatud sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse ja läbipaistvuse nõuded.
2. Kui pädevad asutused hindavad tõenäosust, et ettevõtjad on rikkunud artikli 3 nõudeid, siis keskenduvad nad ettevõtjatele, kes osalevad väärtusahela etapis, mis on võimalikult lähedal sunniviisilise töö tõenäolise ohuga etapile, ning võtavad arvesse ettevõtjate suurust ja majandusressursse, asjasse puutuvate toodete kogust ning kahtlustatava sunniviisilise töö kasutamise ulatust.

³⁸

Euroopa Parlamendi ja nõukogu [---] määrus (EL) XX/20XX (ELT L [---], [---], lk [---]).

3. Enne artikli 5 lõike 1 kohase uurimise alustamist küsivad pädevad asutused hinnatavatelt ettevõtjatelt teavet meetmete kohta, mille nad on hinnatava toote puhul oma tegevuse käigus ja väärtusahelates võtnud sunniviisilise töö ohtu kindlaks tegemiseks, tõkestamiseks, leevendamiseks ja kõrvaldamiseks, sh ükskõik millise järgmise dokumendi põhjal:
 - (a) kohaldatavad liidu või liikmesriikide õigusaktid, millega kehtestatakse sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse ja läbipaistvuse nõuded;
 - (b) suunised, mille komisjon on avaldanud kooskõlas artikli 23 punktiga a;
 - (c) ÜRO, ILO, OECD või muu asjaomase rahvusvahelise organisatsiooni hoolsuskohustuse suunised või soovitused;
 - (d) sunniviisilise tööga seotud mis tahes muu hoolsuskohustus.
4. Ettevõtjad peavad vastama pädeva asutuse taotlusele, millele on osutatud lõikes 3, 15 tööpäeva jooksul alates taotluse laekumise kuupäevast. Ettevõtjad võivad esitada pädevatele asutustele mis tahes muud teavet, mida nad peavad käesoleva artikli otstarbel vajalikuks.
5. 30 tööpäeva jooksul alates selle teabe laekumise kuupäevast, mille ettevõtjad on lõike 4 kohaselt esitanud, viivad pädevad asutused lõpule esialgse etapi uurimises, kas lõikes 1 osutatud hindamise ja lõike 4 kohaselt ettevõtjate esitatud teabe alusel esineb artikli 3 rikkumise põhjendatud kahtlus.
6. Kui ettevõtja tõendab, et ta täidab hoolsuskohustust, määrates kindlaks sunniviisilise töö mõju oma tarneahelas ning võtab ja rakendab meetmeid, mis on sobilikud ja tulemuslikud sunniviisilise töö kaotamiseks lühikese aja jooksul, siis võtab pädev asutus seda nõuetekohaselt arvesse.
7. Pädevad asutused ei algata artikli 5 kohast uurimist ja ei teavita sellest hinnatavaid ettevõtjaid, kui lõikes 1 osutatud hindamise ja lõike 4 kohaselt ettevõtjate esitatud teabe alusel on pädevad asutused seisukohal, et puudub artikli 3 rikkumise põhjendatud kahtlus, näiteks kuna kohaldatakse lõikes 3 osutatud õigusakte, suuniseid, soovitusi või mis tahes muud sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustust viisil, mis leevendab või hoiab ära sunniviisilise töö ohtu või kõrvaldab selle.

Artikkel 5

Uurimised

1. Pädevad asutused, kes teevad artikli 4 lõike 5 kohaselt kindlaks, et esineb artikli 3 rikkumise põhjendatud kahtlus, teevad otsuse asjaomaste toodete ja ettevõtjate asjus uurimise algatamise kohta.
2. Pädevad asutused, kes algatavad lõike 1 kohaselt uurimise, teavitavad uurimise objektiks olevaid ettevõtjad kolme tööpäeva jooksul alates kõnealuse uurimise algatamise kohta otsuse tegemisest järgmisest:
 - (a) uurimise algatamine ja selle võimalikud tagajärjed;
 - (b) uuritavad tooted;
 - (c) uurimise algatamise põhjus, v.a juhul, kui see ohustaks uurimise tulemust;
 - (d) ettevõtjate võimalus esitada pädevale asutusele mis tahes dokumendi või teabe ja kõnealuse teabe esitamise tähtpäev.

3. Kui pädevad asutused esitavad vastava taotluse, siis peavad uuritavad ettevõtjad esitama neile pädevatele asutustele mis tahes teabe, mis on uurimise jaoks asjakohane ja vajalik, sh teabe, mis võimaldab teha kindlaks uuritava toote, nende toodete valmistaja või tootja ja toote tarnija. Seda teavet küsides teevad pädevad asutused võimaluste piires järgmist:
 - (a) omistavad suuremat tähtsust uuritavatele ettevõtjatele, kes osalevad väärtusahela etapis, mis on võimalikult lähedal sunniviisilise töö kasutamise tõenäolise ohuga etapile, ning
 - (b) võtavad arvesse ettevõtjate suurust ja majandusressursse, asjasse puutuvate toodete kogust ning kahtlustatava sunniviisilise töö kasutamise ulatust.
4. Ettevõtjad esitavad teabe 15 tööpäeva jooksul alates lõikes 3 osutatud taotluse laekumisest või esitavad põhjendatud taotluse tähtaja pikendamiseks.
5. Pädevad asutused võtavad käesolevas artiklis otsustatud tähtaegade kohta otsuste tegemisel arvesse asjaomaste ettevõtjate suurust ja majandusressursse.
6. Pädevad asutused võivad teha kõik vajalikud kontrollid ja inspekteerimised, sh uurimised kolmandates riikides, kui asjaomased ettevõtjad annavad selleks oma nõusoleku ning liikmesriiki või kolmandat riiki, kus uurimine toimub, on sellest ametlikult teavitatud ja ta ei ole vastuväiteid esitanud.

Artikkel 6

Pädevate asutuste otsused

1. Pädevad asutused hindavad mõistliku aja jooksul alates artikli 5 lõike 1 kohaselt uurimise algatamise kuupäevast artiklite 4 ja 5 alusel kogutud kogu teavet ja kõiki tõendeid ning teevad sellest lähtuvalt kindlaks, kas artiklit 3 on rikutud.
2. Piiramata lõike 1 kohaldamist võivad pädevad asutused teha kindlaks, et artiklit 3 on rikutud, neile kättesaadava muu teabe alusel, kui artikli 5 lõike 3 või 6 alusel ei olnud võimalik teavet ja tõendeid koguda.
3. Kui pädevad asutused ei suuda teha kindlaks, et artiklit 3 on rikutud, siis teevad nad otsuse uurimise lõpetamise kohta ja teavitavad sellest ettevõtjat.
4. Kui pädevad asutused teevad kindlaks, et artiklit 3 on rikutud, siis teevad nad viivitamata otsuse, mis sisaldab järgmist:
 - (a) keeld lasta asjaomast toodet liidu turule, teha seda liidu turul kättesaadavaks ja seda eksportida;
 - (b) korraldus uuritud ettevõtjatele kõrvaldada juba liidu turule lastud või liidu turul kättesaadavaks tehtud asjaomased tooted liidu turult;
 - (c) korraldus uuritud ettevõtjatele kõrvaldada asjaomased tooted kooskõlas liidu õigusele vastavate riiklike õigusaktidega.
5. Kui ettevõtja ei ole lõikes 4 osutatud otsust täitnud, siis tagavad pädevad asutused järgmise:
 - (a) keelatakse asjaomaseid tooteid turule lasta või turul kättesaadavaks teha;
 - (b) juba turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud tooted kõrvaldatakse liidu turult;

- (c) kõik asjaomase ettevõtja valdusesse jäänud tooted kõrvaldatakse kookõlas liidu õigusele vastavate riiklike õigusaktidega ettevõtja kulul.
6. Kui ettevõtjad esitavad pädevatele asutustele tõendeid selle kohta, et nad on täitnud lõikes 4 osutatud otsuse ning et nad on kõrvaldanud sunniviisilise töö kasutamise oma äritegevusest või tarneaheelast asjaomase toote puhul, siis lõpetavad pädevad asutused oma otsuse edasise kohaldamise ja teavitavad sellest ettevõtjat.

Artikkel 7

Otsuse sisu

1. Artikli 6 lõikes 4 osutatud otsus peab sisaldama järgmist:
 - (a) uurimise tulemused ja teave, millel tulemused põhinevad;
 - (b) mõistlik tähtaeg, mis määratakse ettevõtjale otsuse täitmiseks ning mis ei ole lühem kui 30 tööpäeva ega pikem kui on vajalik asjasse puutuvate toodete kõrvaldamiseks. Selle tähtaja määramisel peab pädev asutus võtma arvesse ettevõtja suurust ja majandusressursse;
 - (c) kogu asjakohane teave ja eelkõige üksikandmed, mis võimaldavad teha kindlaks toote, mille suhtes otsust kohaldatakse, sh üksikandmed valmistaja või tootja ja toote tarnijate kohta;
 - (d) kui see on kättesaadav ja kohaldatav, siis teave, mida nõutakse määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 2 määratletud tollialaste õigusaktide kohaselt.
2. Komisjon võtab vastu rakendusakte, milles täpsustatakse veelgi otsuses esitatava teabe üksikasju. Need üksikasjad peavad vähemalt hõlmama tollidele artikli 16 lõike 3 kohaselt kättesaadavaks tehtava teabe üksikasju. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 29 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 8

Otsuste läbivaatamine

1. Pädevad asutused annavad ettevõtjatele, kelle suhtes on tehtud otsus artikli 6 lõike 4 alusel, võimaluse esitada taotlus kõnealuse otsuse läbivaatamiseks 15 tööpäeva jooksul alates otsuse laekumisest. Kergriknevate kaupade, loomade ja taimede puhul on see tähtaeg viis tööpäeva. Läbivaatamistaotlus peab sisaldama teavet, mis tõendab, et tooteid lastakse turule, tehakse turul kättesaadavaks või eksporditakse kooskõlas artikliga 3.
2. Artikli 6 lõike 4 kohaselt tehtud otsuse läbivaatamise taotlus peab sisaldama uut teavet, mida ei tehtud pädevale asutusele uurimise ajal teatavaks. Kui esitatakse läbivaatamise taotlus, siis lükatakse artikli 6 lõike 4 kohaselt tehtud otsuse täitmise tagamine edasi seni, kuni pädev asutus teeb läbivaatamise taotluse kohta otsuse.
3. Pädev asutus teeb läbivaatamise taotluse kohta otsuse 15 tööpäeva jooksul alates taotluse laekumise kuupäevast. Kergriknevate kaupade, loomade ja taimede puhul on see tähtaeg viis tööpäeva.
4. Kui pädev asutus on seisukohal, et pärast uue teabe arvesse võtmist, mille ettevõtja on esitanud kooskõlas lõikega 1, ei ole võimalik kindlaks teha, et tooted on turule lastud, turul kättesaadavaks tehtud või eksporditud artikli 3 nõudeid rikkudes, siis tühistab ta artikli 6 lõike 4 kohaselt vastuvõetud otsuse.

5. Ettevõtjatel, kelle kohta on pädev asutus teinud käesoleva määruse alusel otsuse, on võimalik pöörduda kohtu poole, et vaadata läbi, kas otsus vastab menetlus- ja materiaalõiguslikele normidele.
6. Lõige 5 ei piira selliste riiklike õigusnormide kohaldamist, mis nõuavad enne kohtumenetluse algatamist, et halduskorras läbivaatamise menetlus on läbitud.
7. Otsuseid, mille pädevad asutused on artikli 6 ja käesoleva artikli kohaselt teinud, kohaldatakse piiramata samade ettevõtjate või toodete kohta tehtud liikmesriikide kohtute või vahekohtute mis tahes otsuste kohaldamist.

Artikkel 9

Pädevate asutuste teavitamiskohustused

1. Pädevad asutused teavitavad viivitamata komisjoni ja teiste liikmesriikide pädevaid asutusi, kasutades artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi, järgmisest:
 - (a) mis tahes otsus mitte alata uurimist pärast uurimise esialgset etappi, millele on osutatud artikli 4 lõikes 7;
 - (b) mis tahes otsus alata uurimine, millele on osutatud artikli 5 lõikes 1;
 - (c) mis tahes otsus, millega keelatakse toodete turule laskmine, turul kättesaadavaks tegemine ja eksport ning nõutakse juba turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud toodete turult kõrvaldamist ja kõrvaldamist, millele on osutatud artikli 6 lõikes 4;
 - (d) mis tahes otsus lõpetada uurimine, millele on osutatud artikli 6 lõikes 3;
 - (e) mis tahes otsuse tühistamine, millele on osutatud artikli 6 lõikes 6;
 - (f) mis tahes ettevõtja taotlus otsuse läbivaatamiseks, millele on osutatud artikli 8 lõikes 1;
 - (g) mis tahes läbivaatamise tulemus, millele on osutatud artikli 8 lõikes 4.
2. Komisjon avaldab otsused ja teabe tühistamise kohta, millele on osutatud lõike 1 punktides c, d, e ja g, sihtotstarbelisel veebisaidil.

Artikkel 10

Teabe esitamine artikli 3 rikkumiste kohta

1. Kui mis tahes füüsilised või juriidilised isikud või juriidilise isiku staatuseta ühendused esitavad pädevatele asutustele teavet artikli 3 väidetavate rikkumiste kohta, siis peab see sisaldama teavet asjaomaste ettevõtjate või toodete kohta ning süüdistuse põhjendust.
2. Pädevad asutused teavitavad lõikes 1 osutatud isikut või ühendust võimalikult kiiresti nende esitatud teabe hindamise tulemusest.

3. Kõigi käesoleva määruse rikkumistest teatamise juhtude ja sellistest rikkumistest teatavate isikute kaitse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937³⁹.

Artikkel 11

Sunniviisilise töö ohuga piirkondade või toodete andmebaas

1. Komisjon kasutab asutuseväliste ekspertide abi, et luua hinnanguline, mitteammendav, kontrollitav ja korrapäraselt ajakohastatud andmebaas, milles on esitatud teave sunniviisilise töö ohu kohta konkreetsetes geograafilistes piirkondades või konkreetsete toodete puhul, sh riigiasutuste rakendatava sunniviisilise töö kohta. Andmebaas põhineb artikli 23 punktides a, b ja c osutatud suunistel ning asjasse puutuvatel asutusevälistel teabeallikatel, muu hulgas rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja kolmandate riikide ametiasutustelt.
2. Komisjon tagab, et asutusevälised eksperdid teevad andmebaasi üldsusele kättesaadavaks hiljemalt 24 kuu möödumisel määruse jõustumisest.
3. Ettevõtjad, kes lasevad liidu turule, teevad liidu turul kättesaadavaks või ekspordivad tooteid, mida ei ole käesoleva artikli lõikes 1 osutatud andmebaasis nimetatud, või mis ei pärinevad piirkondadest, mida ei ole kõnealuses andmebaasis nimetatud, peavad sellest hoolimata täitma artikli 3 nõudeid.

Artikkel 12

Pädevad asutused

1. Liikmesriigid määravad pädeva(d) asutuse(d), kes vastutavad käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmise eest. Liikmesriikide määratud pädevad asutused vastutavad käesoleva määruse tulemusliku ja ühetaolise rakendamise tagamise eest kogu liidus.
2. Kui liikmesriigid on määratud mitu pädevat asutust, siis piiritlevad nad selgelt nende vastavad kohustused ja loovad teabevahetus- ja koordineerimismehhanismid, mis võimaldavad asutustel teha tihedat koostööd ja täita tulemuslikult oma kohustusi.
3. Hiljemalt kolme kuu möödumisel käesoleva määruse jõustumise kuupäevast esitavad liikmesriigid artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi kaudu komisjonile ja liikmesriikidele järgmise teabe:
 - (a) määratud pädeva(te) austus(t)e nimed, aadressid ja kontaktandmed;
 - (b) määratud pädeva(te) austus(t)e pädevusvaldkonnad.Liikmesriigid ajakohastavad korrapäraselt käesoleva lõike esimese lõigu punktides a ja b märgitud teavet.
4. Komisjon teeb määratud pädevate asutuste loetelu oma veebisaidil üldsusele kättesaadavaks ja ajakohastab seda loetelu korrapäraselt liikmesriikidelt saadud ajakohase teabe alusel.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

5. Liikmesriigid tagavad, et määratud pädevad asutused täidavad oma volitusi erapooletult, läbipaistvalt ja austades nõuetekohaselt ametisaladuse hoidmise kohustusi. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevatel asutustel on uurimisteks vajalikud volitused ja ressursid, sh piisavad eelarvevahendid ja muud ressursid, ning et nad kooskõlastavad oma tegevust riiklike tööinspeksioonide, kohtu- ja õiguskaitseasutustega, sh asutustega, mis vastutavad inimkaubanduse tõkestamise eest.
6. Liikmesriigid annavad oma pädevatele asutustele volituse määrata karistusi kooskõlas artikliga 30.

Artikkel 13

Pädevate asutuste halduskoostöö ja teabevahetus

1. Komisjon tagab liikmesriikide pädevate asutuste tõhusa koostöö, lihtsustades ja koordineerides käesoleva määruse kohaldamisega soetud teabe ja parimate tavade jagamist ning kogumist.
2. Pädevad asutused osalevad aktiivselt artiklis 24 osutatud võrgustikus.

Artikkel 14

Otsuste tunnustamine

1. Ühe liikmesriigi pädeva asutuse tehtud otsuseid peavad tunnustama ja nende täitmise peavad tagama teiste liikmesriikide pädevad asutused, kui need käsitlevad sama tunnusega ja sama tarneahela tooteid, mille puhul on tehtud kindlaks sunniviisilise töö kasutamine.
2. Pädev asutus, kes on saanud artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi kaudu teise liikmesriigi pädevalt asutuselt taotluse teabe esitamiseks, et kontrollida ettevõtja esitatud tõendeid, peab esitama selle teabe 15 tööpäeva jooksul alates taotluse laekumise kuupäevast.
3. Kui kaks või enam pädevat asutust alustab uurimise sama toote või ettevõtja asjus, siis on juhtiv asutus see, kes teavitas esimesena komisjoni ja teiste liikmesriikide pädevaid asutusi otsusest algatada uurimine kooskõlas artikli 9 lõike 1 punktiga b.
4. Enne artikli 5 kohaselt uurimise alustamist kontrollib pädev asutus artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemist, kas sama toodet või ettevõtjat uurib lõikes 3 osutatud juhtiv asutus.
5. Kui lõikes 3 osutatud juhtiv asutus on olemas, siis jagavad pädevad asutused uurimise lihtsustamiseks selle asutusega kõiki tõendeid ja kogu teavet, mis nende käsutuses on, ja ei alusta eraldi uurimist.
6. Juhtiv asutus viib uurimise ellu ja teeb kooskõlas artikliga 6 otsuse, kasutades kõiki talle kättesaadavaid tõendeid.

III peatükk

Liidu turule tulevad ja liidu turult väljaviidavad tooted

Artikkel 15

Kontrollimine

1. Liidu turule tulevate ja liidu turult väljaviidavate toodete suhtes kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud kontrollimist ja meetmeid.
2. Käesoleva peatüki kohaldamine ei piira muude liidu õigusaktide kohaldamist, mis reguleerivad toodete vabasse ringlusse lubamist või eksporti, eelkõige määruse (EL) nr 952/2013 artiklite 46, 47, 134 ja 267 kohaldamist.
3. Kui artikli 8 lõikes 1 osutatud tähtaegade jooksul ei ole esitatud läbivaatamise taotlust või kui artikli 8 lõike 3 kohaselt on tehtud läbivaatamise taotluse kohta lõplik otsus, siis annab pädev asutus liikmesriikide tollidele viivitamata teada:
 - (a) mis tahes otsusest, millega keelatakse toodete liidu turule laskmine, turul kättesaadavaks tegemine ja eksport ning nõutakse juba turule liidu lastud või liidu turul kättesaadavaks tehtud toodete liidu turult kõrvaldamist ja kõrvaldamist, millele on osutatud artikli 6 lõikes 4;
 - (b) mis tahes läbivaatamise tulemusena tehtud otsusest, millele on osutatud artikli 8 lõikes 3.
4. Toll teeb lõike 3 kohaselt teada antud otsuste põhjal kindlaks tooted, mis ei pruugi vastata artiklis 3 sätestatud keelule. Sel otstarbel kontrollivad tollid liidu turule tulevaid ja sealt väljaviidavaid tooteid kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 46 ja 47.
5. Pädevad asutused annavad liikmesriikide tollidele viivitamata teada otsuste kohaldamise lõpetamisest, nagu on osutatud artikli 6 lõikes 6.

Artikkel 16

Tollidele esitatav teave

1. Komisjonil on volitus võtta kooskõlas artikliga 27 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, määrares kindlaks tooted või tooterühmad, mille kohta tuleb tollile esitada lõikes 2 osutatud teave, muu hulgas lähtuvalt artiklis 11 osutatud andmebaasist või teabest ja otsustest, mis on kantud artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi.
2. Tollidele tuleb esitada teave, mis võimaldab toote kindlaks teha, teave tootja või valmistaja ning toote tarnijate kohta ning liidu turule tulevate või sealt väljaviidavate toodete kohta, mille komisjon on lõike 1 kohaselt kindlaks määranud, v.a juhul, kui kõnealuse teabe esitamist nõutakse juba määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 lõikes 2 osutatud tollialaste õigusaktide kohaselt.
3. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, milles täpsustatakse lõike 1 kohaselt tollidele kättesaadavaks tehtava teabe üksikasjad.
4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 29 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Kui konkreetne toode on artikli 6 lõikes 4 osutatud otsusega kindlaks määratud, siis kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 28 sätestatud menetlust, et tollid saaksid viivitamata tegutseda.

Artikkel 17

Peatamine

Kui tollid teevad kindlaks liidu turule tuleva või sealt väljaviidava toote, mis võib artikli 15 lõike 3 alusel tehtud otsuse kohaselt rikkuda artikli 3 nõudeid, siis peatavad nad kõnealuse toote vabasse ringlusse lubamise ja ekspordi. Tollid teavitavad peatamisest viivitamata asjaomaseid pädevaid asutusi ja edastavad kogu asjakohase teabe, et neil oleks võimalik kindlaks teha, kas toote kohta on tehtud otsus, millest on antud teada kooskõlas artikli 15 lõikega 3.

Artikkel 18

Vabasse ringlusse lubamine või eksport

1. Kui toote vabasse ringlusse lubamine või eksport on artikli 17 kohaselt peatatud, siis lubatakse see toode vabasse ringlusse või seda lubatakse eksportida juhul, kui kõnealuse lubamisega seotud kõik nõuded ja formaalsused on täidetud ja kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - (a) pädevad asutused ei ole nelja tööpäeva jooksul alates peatamisest esitanud tollidele taotlust peatamise säilitamiseks. Kergriknevate kaupade, loomade ja taimede puhul on see tähtaeg kaks tööpäeva;
 - (b) pädevad asutused on teavitanud tolle vabasse ringlusse lubamisest või ekspordi lubamisest kooskõlas käesoleva määrusega.
2. Vabasse ringlusse lubamist või eksporti ei tohi pidada tõendiks liidu õiguse ja eelkõige käesoleva määruse järgimise kohta.

Artikkel 19

Vabasse ringlusse lubamisest või ekspordi lubamisest keeldumine

1. Kui pädevad asutused leiavad, et toode, millest neile on artikli 17 kohaselt teatatud, on artikli 6 lõikes 4 osutatud otsuse kohaselt sunniviisilise töö tulemusena valminud toode, siis nad nõuavad, et toll ei lubaks seda vabasse ringlusse ega lubaks selle eksporti.
2. Pädevad asutused sisestavad selle teabe viivitamata artikli 22 lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi ning teavitavad sellest tolle. Kui tollid on kõnealuse teate saanud, siis ei luba nad seda toodet vabasse ringlusse ja ei luba selle eksporti ning lisavad tolli andmetöötlussüsteemi ja võimaluse korral tootega kaasasolevale faktuurarvele ja kõikidele muudele asjakohastele saatedokumentidele järgmise märke:

„Sunniviisilise töö tulemusena valminud toode – ei lubata vabasse ringlusse / ei lubata eksporti – määrus (EL) XX/20XX“ [Väljaannete talitus, lisada käesoleva määruse viide].

Artikkel 20

Meetmed, mis võetakse toodete puhul, mida ei lubata vabasse ringlusse või mille eksporti ei lubata

Kui artikli 19 kohaselt ei lubata toodet vabasse ringlusse või selle eksporti, siis võtavad tollid vajalikud meetmed, et tagada asjaomase toote kõrvaldamine kooskõlas liidu õigusele vastavate riiklike õigusaktidega. Kohaldatakse vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikleid 197 ja 198.

Artikkel 21

Teabevahetus ja koostöö

1. Selleks et liidu turule tulevate ja sealt väljaviidavate toodete puhul saaks kasutada riskipõhist lähenemisviisi ning tagada, et kontrollimine on tulemuslik ja kooskõlas käesoleva määruse nõuetega, teevad pädevad asutused ja tollid tihedat koostööd ning jagavad teavet ohtude kohta.
2. Koostöö ning teabe jagamine ohtude kohta, mis on vajalik käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sh elektrooniliselt, toimub järgmiste asutuste vahel:
 - (a) tollid vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 46 lõikele 5;
 - (b) pädevad asutused ja tollid vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikele 2.

IV peatükk

Infosüsteemid, suunised ja nõuete täitmise koordineeritud tagamine

Artikkel 22

Info- ja teavitussüsteemid

1. Pädevad asutused kasutavad II ja III peatüki otstarbel info- ja teavitussüsteemi, millele on osutatud määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34. Komisjonil, pädevatel asutustel ja tollidel peab olema käesoleva määruse otstarbel sellele süsteemile juurdepääs.
2. Otsused, millest antakse teada artikli 15 lõike 3 kohaselt, kantakse asjasse puutuvasse tolli riskijuhtimise süsteemi.
3. Komisjon loob vajalikud omavahelised ühendused, et lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteem ning lõikes 4 osutatud süsteem saaksid vahetada automaatselt teavet artikli 15 lõikes 3 osutatud otsuste kohta. See omavaheline ühendus tuleb võtta kasutusele hiljemalt kahe aasta möödumisel kuupäevast, mil kõnealuse omavahelise ühenduse kohta võetakse vastu lõike 7 punktis b osutatud rakendusakt.
4. Pädevad asutused ja tollid peavad esitama üksteisele käesoleva määruse artiklite 17–20 kohaselt taotlusi ja teateid ning neist tulenevaid sõnumeid lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi abil.
5. Komisjon ühendab riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemiga, et tollid ja pädevad asutused saaksid vahetada

taotlusi ja teateid kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 17–20. See ühendus luuakse [EU CSW-CERTEXi kaudu kooskõlas määrusega XX/20XX]⁴⁰ nelja aasta jooksul alates kuupäevast, mil võetakse vastu lõike 7 punktis c osutatud rakendusakt. Lõikes 4 osutatud teabevahetus peab toimuma kõnealuse ühenduse kaudu niipea, kui ühendus kasutusele võetakse.

6. Komisjon võib hankida komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2447 artikli 56 lõikes 1 osutatud järelevalvesüsteemist teavet liitu turule tulevate või sealt väljaviidavate toodete kohta, mis on seotud käesoleva määruse rakendamisega, ning edastada selle lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi.
7. Komisjonil on volitus võtta kooskõlas artikli 29 kohase kontrollimenetlusega vastu rakendusakte, et määrata kindlaks käesoleva artikli menetlusnormid ja rakendamiskorra üksikasjad, sh:
 - (a) funktsioonid, andmeelemendid ja andmetöötlus ning isikuandmete töötlemise normid, konfidentsiaalsus ja töötlemine lõigetes 1 ja 4 osutatud info- ja teavitussüsteemi puhul;
 - (b) funktsioonid, andmeelemendid ja andmetöötlus ning isikuandmete töötlemise normid, konfidentsiaalsus ja töötlemine lõikes 3 osutatud ühenduse puhul;
 - (c) lõikes 1 osutatud info- ja teavitussüsteemi ning riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade vahel lõike 5 otstarbel edastatavad andmed;
 - (d) lõike 6 kohaselt edastatavad andmed ning nende konfidentsiaalsuse ja töötlemise normid.

Artikkel 23

Suunised

Komisjon avaldab käesoleva määruse jõustumisest hiljemalt 18 kuu möödumisel suunised, mis sisaldavad järgmist:

- (a) suunised sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse kohta, milles võetakse arvesse kohaldatavaid liidu õigusakte, milles on sätestatud sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse nõuded, rahvusvaheliste organisatsioonide suuniseid ja soovitusi, ning ettevõtjate suurust ja majandusressursse;
- (b) teave sunniviisilise töö riskinäitajate kohta, mis põhineb sõltumatul ja kontrollitaval teabel, sh rahvusvaheliste organisatsioonide (eelkõige Rahvusvaheline Tööorganisatsioon), kodanikuühiskonna ja äriorganisatsioonide aruannetel, ning nende liidu õigusaktide rakendamisel omandatud kogemustel, milles on sätestatud sunniviisilise tööga seotud hoolsuskohustuse nõuded;
- (c) loetelu üldsusele kättesaadavatest teabeallikatest, millest saab asjakohast teavet käesoleva määruse rakendamise kohta;
- (d) täiendav teave, mis aitab pädevatel asutustel käesolevat määrust rakendada;
- (e) suunised artikli 16 ning vajaduse korral käesoleva määruse III peatüki mis tahes muude sätete tegelikkuses rakendamiseks.

⁴⁰

Loodud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtset teeninduskeskkonda käsitleva määrusega.

Artikkel 24

Sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete vastane liidu võrgustik

1. Tuleb luua sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete vastane liidu võrgustik (edaspidi „võrgustik“). Võrgustikust saab liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni struktureeritud kooskõlastamise ja koostöö platvorm ning see tõhustab liidus käesoleva määruse nõuete täitmise tagamise tavaid, muutes seeläbi nõuete täitmise tagamise tulemuslikumaks ja sidusamaks.
2. Võrgustikku hakkavad kuuluma iga liikmesriigi pädevate asutuste esindajad, komisjoni esindajad ja vajaduse korral tollide eksperdid.
3. Võrgustikul on järgmised ülesanded:
 - (a) soodustada nõuete täitmise tagamisel ühiste prioriteetide kindlaksmääramist, teabevahetust, eksperditeadmiste ja parimate tavade jagamist;
 - (b) korraldada ühisuurimisi;
 - (c) soodustada suutlikkuse suurendamise tegevusi ning toetada ühtseid riskipõhiseid lähenemisviise ja haldustavaid käesoleva määruse rakendamisel liikmesriikides;
 - (d) aidata kaasa suuniste väljatöötamisele, et tagada käesoleva määruse tulemuslik ja ühtne kohaldamine;
 - (e) edendada ja soodustada koostööd, et uurida võimalusi, kuidas kasutada uut tehnoloogiat käesoleva määruse nõuete täitmise ja toodete jälgitavuse tagamiseks;
 - (f) edendada pädevate asutuste ja tollide koostööd ning eksperditeadmiste ja parimate tavade jagamist.
4. Komisjon toetab ja ergutab täitevasutuste koostööd võrgustiku kaudu ning osaleb võrgustiku koosolekutel.
5. Võrgustik kehtestab oma kodukorra.

V PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 25

Konfidentsiaalsus

1. Pädevad asutused kasutavad käesoleva määruse kohaldamiseks ainult käesoleva määruse kohaselt saadud teavet.
2. Kui esitatakse vastav taotlus, siis käsitavad komisjon, liikmesriigid ja pädevad asutused teabe esitajate isikut või esitatud teavet konfidentsiaalsena. Konfidentsiaalsuse taotlusele tuleb lisada mittekonfidentsiaalne kokkuvõte esitatavast teabest või põhjendus, miks teavet ei saa mittekonfidentsiaalselt kokkuvõtlikult esitada.
3. Lõige 2 ei keela komisjonil avaldada üldist kokkuvõtet, kui see ei sisalda teavet, millest on võimalik teabe esitajat ära tunda. Sellisel üldise kokkuvõtte avaldamisel

võetakse arvesse asjaomaste isikute põhjendatud huvi mitte lubada konfidentsiaalselt teavet avaldada.

Artikkel 26

Rahvusvaheline koostöö

1. Selleks et soodustada käesoleva määruse tulemuslikku rakendamist ja nõuete täitmise tagamist, võib komisjon vajaduse korral teha koostööd, suhelda ja vahetada teavet muu hulgas kolmandate riikide ametiasutuste, rahvusvaheliste organisatsioonide, kodanikuühiskonna esindajate ja äriorganisatsioonidega. Rahvusvahelist koostööd kolmandate riikide ametiasutustega tuleb teha struktureeritult, näiteks kolmandate riikidega olemasolevate dialoogistruktuuride või vajaduse korral sihtotstarbeliselt loodud konkreetsete struktuuride kaudu.
2. Lõike 1 otstarbel võib liit muu hulgas rahvusvaheliste organisatsioonide, kodanikuühiskonna esindajate, äriorganisatsioonide ja kolmandate riikide pädevate asutustega tehtava koostöö tulemusena töötada välja kaasnevaid meetmeid, et toetada äriühingute ja partnerriikide jõupingutusi ning kohapeal kättesaadavat võimekust sunniviisilise töö tõkestamiseks.

Artikkel 27

Delegeeritud õigusaktid ja delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 16 lõikes 1 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 16 lõikes 1 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tühistamise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgneval päeval või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes⁴¹ sätestatud põhimõtete kohaselt iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 16 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega kahe kuu võrra pikendada.

⁴¹ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).

Artikkel 28

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.
2. Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 27 lõikes 6 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon õigusakti viivitamata kehtetuks pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväiteid.

Artikkel 29

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 artikli 3 lõike 2 tähenduses.
2. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 30

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse artikli 6 lõikes 4 osutatud otsuse rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine vastavalt liikmesriikide õigusele.
2. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt [väljaannete talitus, lisada KUUPÄEV – 24 kuud alates käesoleva määrus jõustumisest] nimetatud normidest, kui nad ei ole neist eelnevalt teavitanud, ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 31

Jõustumine ja kohaldamise kuupäev

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates [väljaannete talitus, sisestada KUUPÄEV – 24 kuud pärast jõustumist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted liidu turul

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Kaupade ja teenuste siseturg

[Ühine kaubanduspoliitika]

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁴²

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Rahvusvaheline kogukond on seadnud sihiks kaotada sunniviisiline töö aastaks 2030 (ÜRO kestliku arengu eesmärk 8.7). Paraku on selle kasutamine endiselt laialt levinud. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) hinnangul teeb maailmas sunniviisilist tööd 27,6 miljonit inimest.

Kõnealuse määruse eesmärk on tulemuslikult keelata sunniviisilise töö, sh laste sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete laskmine liidu turule, liidu turul kättesaadavaks tegemine ja eksport liidust. Keeld hõlmab kohapeal toodetud, imporditud ja eksporditud tooteid. Määrus tugineb rahvusvahelistele standarditele ning täiendab kehtivaid horisontaalseid ja valdkondlikke ELi algatusi, eelkõige hoolsuskohustust ja läbipaistvuskohustusi ning sellega kehtestatakse keeld, mida toetab kindel ja riskipõhine nõuete täitmise tagamise raamistik.

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr

1. Sunniviisilise töö kaotamine ELis ja sunniviisilise töö kasutamise vähendamine kogu maailmas.

2. Liikmesriikides pädevate asutuste loomine ja toetamine, et lahendada sunniviisilise tööga seotud probleeme.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

⁴²

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

Ettepaneku tulemusena luuakse eeldatavasti raamistik ELis kättesaadavaks tehtavate sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete kindlaks tegemiseks ning keelatakse need seejärel.

Sellest saab märkimisväärne heidutus sunniviisilise töö kasutamisele toodete tootmisel, kaevandamisel, korjamisel või valmistamisel ning ELis kättesaadavaks tegemisel. See tagab samuti võrdsed võimalused ja kõrvaldab ebaausa konkurentsi, mis põhineb sunniviisilise töö kasutamisest tulenevatel madalamatel hindadel.

Kuna ettevõtjad peavad lahendama sunniviisilise töö kasutamisega seotud probleemid oma tarneahelas, et nad saaksid neid tooteid ELis kindlasti turustada, väheneb sunniviisilise töö ohvrite arv. Lisaks sellele hõlmab kavandatud õigusakt meetmeid riikide rakendatava sunniviisilise töö kaotamiseks.

Käesoleva ettepanekuga kasutusele võetavate vahendite abil on ettevõtjatel täiendavad suunised ja teave selle kohta, kuidas vältida sunniviisilist tööd oma tarneahelates, ning tarbijaid teavitatakse toodetest, mille puhul on kasutatud sunniviisilist tööd.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Esialgse etapi uurimiste ja ellu viidud uurimiste arv.

Kindlaks tehtud sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete arv.

Turult kõrvaldatud toodete arv või nende toodete arv, mida piiril vabasse ringlusse ei lubata.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Kavandatud määrus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgneval päeval ning seda kohaldatakse [24] kuu möödumisel kõnealusest päevast.

Kõnealuse määruse kohaldamiseks valmistumise ajal peab komisjon koostama suunised pädevatele asutustele ja ettevõtjatele [18] kuu jooksul alates selle jõustumisest (artikkel 23).

Komisjon tagab samuti sunniviisilise töö ohuga piirkondade ja toodete andmebaasi, kasutades selleks asutuseväliseid eksperte (artikkel 11).

Komisjonile antakse volitus võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks info- ja teavitussüsteemide menetlusnormid ja rakendamiskorra üksikasjad (artikkel 22) ning täpsustada pädevate asutuste otsustes sisalduva teabe üksikasju (artikkel 7).

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*)

Maailmas sunniviisilise töö kasutamise ulatus ning liidu turu olulisus sunniviisilist tööd kasutavate tootjate jaoks on mõjuvad põhjused, et tegutseda ELi tasandil eesmärgiga peatada nende toodete liidu turule laskmine ja liidu turul kättesaadavaks tegemine ning aidata see nähtus kõrvaldada.

Selles valdkonnas ainult liikmesriikide õigusaktide tasandil võetavad meetmed ei ole tõenäoliselt piisavad ja tõhusad ettepaneku eesmärkide saavutamiseks. Euroopa tasandi õigusaktid ja nõuete täitmise tagamise alase tegevuse koostööstamine on vajalikud järgmistel põhjustel.

- Liidu turu toimimise tagamiseks tuleb selles valdkonnas kehtestada ühissätted.

- Nõuete täitmise tagamiseks võetavad meetmed peavad olema kogu liidus ühtsed. Kui nõuete täitmise tagamine on teatavates ELi osades leebem, siis tekivad nõrgad piirkonnad, mis võib ohustada avalikku huvi ja tekitada ebaõiglasi kaubandustingimusi.

- Sunniviisilise tööga seotud riskidel äriühingute väärtusahelates on sageli piiriülene mõju, mis ulatub mitme liidu liikmesriigi ja/või kolmanda riigini. See toob esile vajaduse kogu ELi hõlmava lähenemisviisi järele, mille abil tagatakse õiguskindlus ja võrdsed võimalused siseturul ning sellest väljaspool tegutsevatele äriühingutele.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (*ex post*)

Keelates sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete liidu turul kättesaadavaks tegemine, aitab liit märkimisväärselt kaasa sunniviisilise töö kaotamisele kõikjal maailmas. See aitab samuti sunniviisilise töö ohvreid, kuna ettevõtjad hakkavad võtma meetmeid sunniviisilise töö valdkonnas, makstes hüvitisi, korrigeerides töölepinguid jms koostöös rahvusvaheliste hoolsuskohustuse standarditega.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kõnealune määrus on uus meede ja ELil ei ole selles valdkonnas varasemaid kogemusi. Selle koostamisel oleme siiski õppinud kogemustest, mille on samalaadsete meetmete võtmisel omandanud rahvusvahelised organisatsioonid ja partnerriigid, eelkõige Ameerika Ühendriigid.

1.5.4. Koostöös mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Ettepanek on Euroopa Komisjoni poliitiline prioriteet ja sellega täidetakse poliitiline kohustus edendada kõikjal maailmas inimõiguste austamist. See täiendab muid komisjoni seadusandlikke ettepanekuid, näiteks ettepanekut direktiivi kohta, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust, ning ettepanekut äriühingute kestlikkusaruandluse määruse kohta.

See tugineb muude toodete valdkonna õigusaktide, näiteks turujärelevalve määruse põhimõtetele. Lisaks sellele tugineb kõnealuse määruse nõuete täitmise tagamiseks vajalik info- ja teavitussüsteem turujärelevalve määruse jaoks loodud süsteemile.

Tollide töö ja tolliprotseduuride puhul kohandatakse nende jaoks juba kasutusel olevat süsteemi kõnealuse määruse rakendamiseks.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Kuna määruse kohaldamisalasse kuuluvad kõik liidu turul kättesaadavaks tehtavad tooted ja selles valdkonnas ei ole varem meetmeid võetud, on vaja täiendavaid töötajaid ja haldusressursse ning tegevusassigneeringuid.

Komisjonile tekivad iga-aastased kulud järgmistest sätetest:

- sunniviisilise töö ohuga piirkondade ja toodete suunised ning andmebaas (artiklid 11 ja 23)
- sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete vastane liidu võrgustik (artikkel 24) ja komitee (artikkel 27)
- info- ja teavitussüsteem (artikkel 22).

Ettepanek on piiramatu kestusega. Komisjon tegutseb sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete vastase liidu võrgustiku sekretariaadina, mis nõuab pidevaid inimressursse. Info- ja teavitussüsteemi puhul on vaja luua määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34 osutatud olemasoleva info- ja teavitussüsteemi jaoks uus moodul ning kohandada tollide infosüsteeme. Komisjon peab haldama ka suuniseid ja andmebaasi (kui sinna sisestatakse andmeid väljastpoolt). Kõigi ülesannete täitmine nõuab eeldatavasti täiendavaid inimressursse rakendamise kahe esimese aasta jooksul.

Need sätted nõuavad eeldatavasti allpool täistööaja ekvivalendina märgitud inimressursse. Täistööaja ekvivalendid jaotatakse siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEd peadirektoraadi, kaubanduse peadirektoraadi ning maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi vahel ning need hõlmavad AD ja AST palgaastme töötajaid.

	Esimene aasta pärast vastuvõtmist	Teine aasta pärast vastuvõtmist	Järgnevad aastad
Suunised ja andmebaas	3	3	3
Sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete vastane liidu võrgustik, komitee	6	3	3
Info- ja teavitussüsteem	4	3	2

Lisaks sellele tulenevad ettepanekust muud halduskulud. Need seisnevad peamiselt info- ja teavitussüsteemist tekkivates kuludes, aga samuti andmebaasi majutamise, suuniste avaldamise ning võrgustiku ja komitee kohtumiste korraldamisega seotud halduskuludes. Nende kulude suurus on hinnanguliselt 4,3 miljonit eurot.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ Piiratud kestusega

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku [2024–2025],
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁴³

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

--

⁴³

Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Käesoleva määruse rakendamise suhtes kohaldatakse komisjoni kulutuste järelevalve standardeeskirju.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Käesoleva algatuse eelarve täitmise viis on komisjoni poolne otsene eelarve täitmine ja tema vastutusvaldkondi selle rakendamisel viivad ellu selle talitused. Põhjused on järgmised:

- poliitilise sisu suur osakaal, näiteks suuniste koostamisel;
- käesoleva õigusakti rakendamiseks vajalikud info-ja teavitussüsteemid on juba komisjoni talituste kontrolli all.

Komisjoni abistab komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad. Nimetatud komitee on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 kohane komitee.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Operatsiooniriskid on seotud info- ja teavitussüsteemidega ning sellega, et need ei toeta tulemuslikult pädevate asutuste omavahelist koostööd ja koostööd tollidega.

Andmebaasiga seotud operatsiooniriskid seisnevad selle operatiivsuses ja selles sisalduva teabe kasulikkuses pädevate asutuste jaoks.

Suunised:

see hõlmab selgitamist, kuidas lahendatakse seekord varasema(te) programmi(de) suurte veamäärade algpõhjused, näiteks muutes lihtsamaks varasemaid keerukaid meetodeid, mille kasutamisel tekkisid suure tõenäosusega vead, ja/või suurendades (eel- ja/või järel)kontrolli olemuslikult suure ohuga tegevuste puhul.

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Kontrollide kulud ei ole õigusakti nõuete täitmise tagamiseks vajalike eraldistega võrreldes märkimisväärsed.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Komisjoni rakendatavate meetmete suhtes kohaldatakse eel- ja järelkontrolli vastavalt finantsmäärusele. Käesoleva määruse rakendamise rahastamise otsustes ja kokkulepetes antakse komisjonile, sealhulgas OLAFile ja kontrollikoja, sõnaselgelt pädevus teha auditeid, kohapealseid kontrolli ja inspekteerimisi.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁴⁴ .	EFTA riigid ⁴⁵	kandidaatriigid ⁴⁶	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1	03 01 01 01 – Ühtse turu programmi toetuskulud	Liigendamata	JAH	JAH ⁴⁷	JAH ⁶	EI
1	03 02 01 01 – Kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja selle arendamine	Liigendatud	JAH	Kinnitamisel ⁶	Kinnitamisel ⁶	EI
1	03 02 01 07 – Turujärelevalve	Liigendatud	JAH	Kinnitamisel ⁶	Kinnitamisel ⁶	EI
6	14 20 04 02 – Väliskaubandussuhted ja kaubandusabi	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

⁴⁴ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁴⁵ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁴⁶ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

⁴⁷ Käimas on läbirääkimised kandidaatriikide ja kolmandate riikide ühinemiseks ühtse turu programmiga.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond
---	----------	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Järgmised aastad	KOKKU
○ Tegevusassigneeringud								
Eelarverida 03 02 01 01 – Kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja arendamine	Kulukohustused	(1a)	0,602	0,612	0,425	0,375	0,000	2,014
	Maksed	(2a)	0,301	0,607	0,519	0,400	0,187	2,014
Eelarverida 03 02 01 07 – Turujärelevalve	Kulukohustused	(1b)	0,182	0,182	0,075	0,075	0,000	0,514
	Maksed	(2b)	0,050	0,134	0,155	0,100	0,075	0,514
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁴⁸								
Eelarverida 03 01 01 01 – Ühtse turu programmi toetuskulud		(3)	0	0	0,062	0,062	0,000	0,124
Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraadi	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0,784	0,794	0,562	0,512	0,000	2,652
	Maksed	= 2a +	0,351	0,741	0,736	0,562	0,150	2,652

⁴⁸

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

assigneeringud KOKKU⁴⁹		2b +3						
--	--	----------	--	--	--	--	--	--

Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,784	0,794	0,500	0,450	0,000	2,528
	Maksed	(5)	0,351	0,741	0,674	0,500	0,262	2,528
	Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	(6)	0,000	0,000	0,062	0,062	0,000	0,124
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,784	0,794	0,562	0,512	0,000	2,652
	Maksed	= 5 + 6	0,351	0,741	0,736	0,562	0,262	2,652

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	6	Naabrus ja maailm
---	----------	--------------------------

⁴⁹ Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEdes peadirektoraadi tegevusassigneeringud hõlmavad ka maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi kulusid 1,5 miljoni euro väärtuses ajavahemikuks 2024–2027 ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemi (EU CSW-CERTEX) ja ühtse riskijuhtimise süsteemi (CRMS 2) integreerimiseks.

Kaubanduse peadirektoraat			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Järgmised aastad	KOKKU
○ Tegevusassigneeringud								
Eelarverida 14 20 04 02 –	Kulukohustused	(1a)	0,750	0,300	0,300	0,300	0,000	1,650
Väliskaubandussuhted ja kaubandusabi ⁵⁰	Maksed	(2a)	0,200	0,600	0,300	0,300	0,250	1,650
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁵¹								
Eelarverida		(3)						
Kaubanduse peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0,750	0,300	0,300	0,300	0,000	1,650
	Maksed	= 2a + 2b +3	0,200	0,600	0,300	0,300	0,250	1,650

○ Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,750	0,300	0,300	0,300	0,000	1,650
	Maksed	(5)	0,200	0,600	0,300	0,300	0,250	1,650
○ Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)						
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	= 4 + 6	0,750	0,300	0,300	0,300	0,000	1,650

⁵⁰ Sellelt eelarverealt kaetakse riskinäitajate ja andmebaasi väljatöötamise kulud.

⁵¹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

RUBRIIGI 6 assigneeringud KOKKU	Maksed	= 5 + 6	0,200	0,600	0,300	0,300	0,250	1,650
--	--------	---------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist jaotist korrata

Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	1,534	1,094	0,800	0,750	0,000	4,178
	Maksed	(5)	0,551	1,341	0,974	0,800	0,512	4,178
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,062	0,062	0,000	0,124
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (võrdlussumma)	Kulukohustused	= 4 + 6	1,534	1,094	0,862	0,812	0,000	4,302
	Maksed	= 5 + 6	0,551	1,341	1,036	0,862	0,512	4,302

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas](#) (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat						
☐ Personalikulud		0,883	0,484	0,327	0,327	2,021
☐ Muud halduskulud						
Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,883	0,484	0,327	0,327	2,021

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat						
Personalikulud		0,242	0,242	0,242	0,242	0,968
Muud halduskulud						
Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,242	0,242	0,242	0,242	0,968

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Kaubanduse peadirektoraat						
○ Personalikulud		0,484	0,399	0,399	0,399	1,681
○ Muud halduskulud						
Kaubanduse peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,484	0,399	0,399	0,399	1,681

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	1,609	1,125	0,968	0,968	4,670
--	--	-------	-------	-------	-------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Järgmised aastad	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	3,143	2,219	1,830	1,780	0,000	8,972
	Maksed	2,160	2,466	2,004	1,830	0,512	8,972

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu	VÄLJUNDID
---------	--	--	-------	-------	-------	-------	---	-----------

eesmärgid ja väljundid			N		N+1		N+2		N+3		finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)							
	KOKKU																	
	↓	Väl- jundi liik ⁵²	Kesk mine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väl- jundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁵³ ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KULUD KOKKU																		

⁵² Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁵³ Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärgid ...“

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
--	---------------	---------------	---------------	---------------	-------

Mitme-aastase finantsraamistiku RUBRIIK 7					
Personalikulud	1,609	1,125	0,968	0,968	4,670
Muud halduskulud					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	1,609	1,125	0,968	0,968	4,670

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7⁵⁴ välja jäävad kulud					
Personalikulud					
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,062	0,062	0,124
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,062	0,062	0,124

KOKKU	1,609	1,125	1,030	1,030	4,794
--------------	-------	-------	-------	-------	--------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁵⁴

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	7	5	4	4
20 01 02 03 (delegatsioonides)				
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)				
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)				
Muud eelarveread (märkige)				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	6	4	4	4
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)				
XX 01 xx yy zz ⁵⁵	- peakorteris			
	- delegatsioonides			
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)				
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)				
Muud eelarveread (märkige)				
KOKKU	13	9	8	8

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisesel ümberpaigutamisel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Ametnikud ja ajutised töötajad koostavad suuniseid ettevõtjatele ja pädevatele asutustele, lepivad kokku koosolekuid ja kooskõlastavad tegevust komisjoni talitustega kavandatud määruse nõuete täitmise tagamiseks. Nad valmistavad samuti ette võrgustiku kohtumisi ning edendavad pädevate asutuste omavahelist suhtlust ja koostööd, haldavad ICSMSi ja veebisaiti ning tagavad, et kõigi sidusrühmade päringud saavad vajaduse korral vastuse.
Koosseisuvälised töötajad	Koosseisuvälised töötajad abistavad ametnikke ja ajutisi töötajaid täiendavalt nende ülesannete täitmisel. Lisaks sellele täidavad nad ülesandeid, mis ei kuulu ametnike ja ajutiste töötajate pädevusalasse, ning muid erakorralisi ülesandeid, mis võivad tekkida, sh teevad erialast tööd.

⁵⁵

Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Ümberpaigutamist kaalutakse kõigepealt ühtse turu programmi raames.

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ⁵⁶	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁵⁶

N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁵⁷						
		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

⁵⁷ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.